

Załącznik do uchwały Nr / Rady Ministrów z dnia... 2021 r.

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027 (projekt)

Grudzień 2021 r.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Kod CCI	2021PL16RFPR003
Tytuł w języku angielskim	[255 ¹]European Funds for Eastern Poland
Tytuł w języku (językach) narodowym (narodowych)	[255]Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej
Wersja	1.0
Pierwszy rok	[4] 2021
Ostatni rok	[4] 2027
Kwalifikowalny od	01.01.2021
Kwalifikowalny do	31.12.2029
Nr decyzji Komisji	
Data decyzji Komisji	
Nr decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	
Data wejścia w życie decyzji zmieniającej państwa członkowskiego	
Przesunięcie inne niż istotne (art. 24 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów)	Tak/ Nie
Regiony NUTS objęte programem (nie dotyczy EFMRA)	PL62 – Warmińsko - mazurskie PL72 – Świętokrzyskie PL81 – Lubelskie PL82 – Podkarpackie PL84 – Podlaskie PL92 – Mazowiecki regionalny
Dany fundusz(e)	☒ EFRR ☐ Fundusz Spójności ☐ EFS+ ☐ FST ☐ EFMRA
Program	☐ w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” wyłącznie dla regionów najbardziej oddalonych

¹ Liczby w nawiasach kwadratowych odnoszą się do liczby znaków bez spacji.

1. Strategia programu: główne wyzwania w zakresie rozwoju oraz działania podejmowane w ramach polityki²

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. a) ppkt (i)–(viii) i (x) oraz art. 22 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (UE) 2021/1060 (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów”)

Pole tekstowe [30 000]

Opracowanie dedykowanego programu dla PW+, tj. 5 regionów PW (lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie) oraz regionu statystycznego: mazowiecki regionalny, stanowi wyraz konsekwentnego podejścia do wsparcia najsłabiej rozwiniętej części kraju. Podstawą programu są: identyfikacja kluczowych potrzeb inwestycyjnych, wnioski z analiz przeprowadzonych na potrzeby średniookresowej strategii rozwoju kraju, a także doświadczenia z wdrażania polityki spójności UE w Polsce.

Makroregion charakteryzuje się niskim poziomem rozwoju. W 2019 r. wartość **PKB na mieszkańca** w regionach PW stanowiła **50-63% średniej unijnej** (UE-27) i **68-86% średniej dla Polski**. Wkład makroregionu w tworzenie PKB kraju (20%) był mniejszy niż wynikałoby z jego potencjału ludnościowego (27,1%). Rozwój koncentruje się wokół największych ośrodków miejskich – stolic woj. PW, które na tle kraju zaliczają się do ośrodków średniej wielkości (największy Lublin ma ok. 340 tys. mieszkańców). Z **75 miast średnich w PW+** (wg KSRR, powyżej 15 tys. mieszkańców), aż **58 traci funkcje społeczno-gospodarcze**. Odbija się to na demografii: w latach 2000-2019 **liczba ludności spadła**, z powodu migracji oraz niskiego przyrostu naturalnego. Do innych części kraju wyjechało 279,7 tys. osób (średniorocznie ok. 14 tys.), co stanowi ok. 2,7% jego ludności. Odływ dotyczy w znacznej mierze osób młodych i lepiej wykształconych, które nie znajdują w makroregionie warunków do życia i rozwoju na miarę swoich aspiracji.

Szczegółowe wyzwania i problemy rozwojowe makroregionu wskazuje SOR oraz KSRR. PW+ charakteryzuje niska dostępność transportowa (wewnętrzna oraz zewnętrzna), niska dostępność do usług publicznych, dekapitalizacja infrastruktury publicznej, a także niski poziom przedsiębiorczości i innowacyjności. To z kolei powoduje pogarszanie warunków inwestycyjnych, spadek wydajności lokalnych gospodarek, a co za tym idzie – spadek jakości życia i dalszy odływ mieszkańców, zwłaszcza ludzi młodych, aktywnych, dobrze wykształconych i przedsiębiorczych.

Jednocześnie ostatnie lata pokazały znaczenie i skuteczność instrumentów polityki spójności w Polsce Wschodniej. Badanie wpływu polityki spójności na sytuację społeczno-gospodarczą Polski i jej regionów, wskazuje, że w latach 2004-2018 wpływ polityki spójności na konwergencję był najsilniejszy właśnie w regionach PW (od 25% nadrobionego dystansu do średniej UE-27 w lubelskim do 42% w warmińsko-mazurskim było efektem inwestycji z funduszy UE). W przypadku regionów o wyższym poziomie rozwoju wpływ polityki spójności na osiągniętą konwergencję wynosił średnio ok. 1/10 (od 8% do 12%). Pokazuje to jak duże znaczenie dla rozwoju słabszych regionów ma polityka spójności, w tym dedykowany dla PW dodatkowy instrument finansujący kluczowe inwestycje o znaczeniu ponadregionalnym.

Cel polityki 1.

² W przypadku programów, które ograniczają się do wspierania celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+, opis strategii programu nie musi odnosić się do wyzwań, o których mowa w art. 22 ust. 3 lit. a) ppkt (i), (ii) i (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Obszar: przedsiębiorczość

Poziom rozwoju przedsiębiorczości w PW+ jest stosunkowo niski na tle kraju, co potwierdza m.in. liczba przedsiębiorstw na 1 tys. mieszkańców w PW+ (2020 r.) – 76% średniej krajowej. Przedsiębiorstwa z PW+ osiągają też słabsze efekty finansowe (niższą wartość produkcji sprzedanej na mieszkańca, niższe od średniej przychody na przedsiębiorstwo). Problemem jest niska innowacyjność przedsiębiorstw, niedostateczny zasób środków trwałych oraz niski poziom aktywności inwestycyjnej. W 2019 r. wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach na mieszkańca wahała się w regionach PW+ od 52% do 78% średniej krajowej. Istotną barierą jest niska wydajność pracy (mierzona wartością dodaną brutto na pracującego w 2018 r): PW+ – 98,9 tys. zł, Polska – 123,5 tys. zł. Dominujące w strukturze przedsiębiorstw MŚP nie wykorzystują w pełni potencjału związanego ze wzrostem innowacyjności.

Jednym z głównych czynników determinujących niski poziom konkurencyjności firm w PW+ jest niskie wykorzystanie nowoczesnych technologii, w tym automatów i robotów. Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących roboty w PW+ jest niższy od średniej krajowej.

Ważną barierą są niedostateczne kompetencje przedsiębiorców w zakresie tworzenia i realizacji długofalowych strategii biznesowych, w tym związanych z transformacją w kierunku Przemysłu 4.0 oraz gospodarki o obiegu zamkniętym, jak również niska skłonność do korzystania ze wsparcia zewnętrznego, w tym z profesjonalnego doradztwa.

Projektowane wsparcie ma na celu zatrzymanie młodych i przedsiębiorczych osób w PW+, a z drugiej strony zachęcenie lokalnych przedsiębiorstw do wdrażania nowoczesnych technologii, w tym automatyzacji procesów.

Także potencjał turystyczny makroregionu PW+ jest wciąż nie w pełni wykorzystany i skomercjalizowany. Konkurencyjność firm z branży turystycznej została dodatkowo osłabiona na skutek pandemii COVID-19. Odbudowa pozycji tych firm wymaga stworzenia długookresowego systemu wsparcia: na działalność bieżącą oraz inwestycje.

Biorąc pod uwagę powyższe wyzwania, głównym celem interwencji jest wzrost produktywności i innowacyjności MŚP. Proces ten wymaga ukierunkowania działań na absorpcję innowacji w warunkach gospodarki neutralnej klimatycznie, o obiegu zamkniętym, opartej na cyfryzacji, automatyzacji i robotyzacji działalności produkcyjnej i usługowej. Dalsze stymulowanie rozwoju gospodarczego w PW+ wymaga kontynuacji wsparcia przedsiębiorczości, w tym startupowej, zwiększania konkurencyjności firm oraz budowania i wzmacniania potencjału sektora MŚP do podejmowania działań rozwojowych, także w warunkach szoku rynkowego (*resilience*).

Celem realizacji kompleksowych projektów będzie opracowanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych w oparciu o założenia gospodarki o obiegu zamkniętym i Przemysłu 4.0. przy wykorzystaniu profesjonalnego doradztwa, a także podnoszenie kwalifikacji przedsiębiorców.

Wsparcie FEPW będzie komplementarne do interwencji RP PW+. RP PW+ realizują interwencję dopasowaną do specyfiki pojedynczego województwa w ramach regionalnych inteligentnych specjalizacji, natomiast FEPW koncentruje się na wspólnych dla woj. PW+ regionalnych inteligentnych specjalizacjach. Oferta FEPW uzupełni wsparcie FENG, gdzie położono nacisk na wysoko innowacyjne projekty z komponentem B+R.

W uzupełnieniu interwencji FEPW skierowanej do nowo utworzonych startupów na najwcześniejszym etapie rozwoju, wsparcie innych programów będzie kierowane do przedsiębiorstw już funkcjonujących na rynku, nowo utworzonych bez wymogu innowacyjności (RP PW+) oraz do wysoko technologicznych spółek znajdujących się na bardziej zaawansowanym etapie rozwoju (FENG). Taki rodzaj wsparcia będzie stanowić kolejny, komplementarny etap na

ścieżce rozwoju startupów wyinkubowanych w ramach FEPW.

Wsparcie FEPW w zakresie podnoszenia kompetencji będzie wynikało ze strategii rozwoju danego MŚP i będzie komplementarne do wsparcia FERS – szkoleń otwartych i usług dostępnych dla ogółu przedsiębiorców w ramach Bazy Usług Rozwojowych.

Wsparcie konkurencyjności MŚP w oparciu o zasady gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) będzie komplementarne do FEnIKS, w którym planuje się rozwój m.in. zaawansowanych systemów selektywnego zbierania i zagospodarowania odpadów, ich przetwarzania, odzysku i recyklingu.

Pożyczki na inwestycje w w sektorze turystyki dopełnią wsparcie udzielane na poziomie regionalnym.

Interwencja odpowiada wyzwaniom wskazanym w unijnych i krajowych dokumentach strategicznych. W **SK - Polska 2019** w odniesieniu do CP1 dotyczą zwiększenia konkurencyjności MŚP w szczególności przez wspieranie działań zwiększających wydajność, takich jak poprawa technologii, praktyk zarządzania i umiejętności w miejscu pracy w celu lepszej integracji w globalnych łańcuchach wartości, a także dalszego stymulowania środowiska przedsiębiorczości, w tym ułatwienia dostępu do zaawansowanych usług dla przedsiębiorstw.

Interwencja odpowiada na kierunki działań określone w **EZŁ** przez wsparcie przedsiębiorstw w transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym.

Ponadto wsparcie przyczyni się do realizacji **SUE RMB**, cel 2 Wzrost dobrobytu, obszar „Innowacje”.

Zaprogramowane wsparcie odpowiada na wyzwania **SOR** (*cel szczegółowy I i II*), **Strategii Produktowności 2030** [*kierunki interwencji: IV.1.4 Rozwój ekosystemu wsparcia startupów w Polsce; I.1.4 Ekoprojektowanie; III.2 Transformacja cyfrowa przedsiębiorstw; VII.2.2. Wzmocnienie konkurencyjności polskiej turystyki*].

Interwencja wpisuje się również w priorytety **KSRR** w zakresie celu 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym, 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo, 1.1.1. Tworzenie warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki w makroregionie wschodniej Polski.

Analiza interwencji realizowanej w latach 2014-2020 w obszarze przedsiębiorczości³ wykazała, że POPW 2014-2020 przyczynia się do rozwoju gospodarki PW. Realizacja Programu wpływa na poprawę PKB makroregionu, podbudza inwestycje (w szczytowym momencie oddziaływania POPW inwestycje w makroregionie wzrosły nawet o 8%), stymuluje działalność B+R (wzrost nakładów, głównie prywatnych), poprawia sytuację na rynku pracy (wzrost produktywności pracy i płac). Korzystne oddziaływanie Programu obejmuje również pośrednio firmy, sektory i regiony spoza PW. Program przeciwdziała marginalizacji makroregionu, a jego efekty charakteryzują się relatywnie wysokim poziomem trwałości.

Cel polityki 2.

Obszar: energia

W PW+ identyfikowane jest rosnące zużycie energii elektrycznej wynikające ze wzrostu gospodarczego makroregionu oraz rosnące znaczenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych (OZE), co wiąże się z koniecznością przyłączania nowych, rozproszonych źródeł energii do sieci

³ Na podstawie badania Analiza efektów wybranych działań POIR i POPW 2014-2020 na poziomie sektorowym i makroekonomicznym za pomocą modelu makroekonomicznego – faza II, 2020, WiseEuropa i Ecorys

elektroenergetycznej.

Inwestycje w obszarze energetyki są niezbędne ze względu na stan sieci dystrybucyjnej w PW+ (76% linii dystrybucyjnych to linie napowietrzne bardziej narażone na awarie niż kablowe, w pozostałej części kraju – 64%), stan techniczny (większość linii ma ponad 25 lat) oraz brak sieci zapewniających wymagane dla przemysłu napięcie na wybranych obszarach. Szczegółowe dane wskazują, iż udział linii kablowych w liniach średniego napięcia (SN) w PW+ jest mniejszy (18,3%) niż w pozostałej części kraju (33,2%). Ciągi SN w PW+ są też statystycznie dłuższe niż w pozostałej części kraju (odpowiednio: 19 i 12 km) i występuje ponad 2-krotnie wyższy udział ciągów SN o długości powyżej 50 km (12,3% i 4,8%), co wiąże się z większymi skutkami potencjalnych awarii w porównaniu z resztą kraju. Barięą dla rozwoju i modernizacji sieci energetycznych w Polsce Wschodniej jest niska gęstość zaludnienia i względnie duże, na tle kraju, rozproszenie potencjalnych odbiorców w przeliczeniu na 1 km linii dystrybucyjnej i na stację elektroenergetyczną.

Ponadto PW wyróżnia się na tle kraju wyższym tempem produkcji energii ze źródeł odnawialnych (niemal 10-krotny wzrost w 2019 r. w stosunku do 2005 r., w kraju – 6,5-krotny) oraz 2 razy wyższym udziałem takiej energii w stosunku do ogółu wyprodukowanej energii (w 2019 r. dla kraju – 15,5%, w PW – 31,4%).

Doświadczenia wsparcia projektów z zakresu infrastruktury elektroenergetycznej w POiŚ 2014 - 2020 nie przyniosło oczekiwanych rezultatów. Z uwagi na małą podaż projektów z PW, mimo znaczących potrzeb, jedynie 4% środków UE trafiło do PW. To uzasadnia przygotowanie i realizację kluczowych inwestycji (lista projektów) w programie dedykowanym PW+.

Wspierany będzie rozwój inteligentnych rozwiązań typu *smart grids* oraz magazynowanie energii. To pozwoli na zapewnienie stabilności dostaw oraz sprawności przesyłu, a także zaspokojenie zwiększonego popytu na energię w przemyśle (automatyzacja, robotyzacja), transporcie (elektryfikacja kolei, elektromobilność miejska). Interwencja stanowi również odpowiedź na pozytywny trend związany z upowszechnianiem OZE i energetyki rozporoszonej.

Interwencja jest komplementarna z planowaną w FEnIKS – w FEPW będzie stosowany pozakonkursowy tryb wyboru projektów. Ponadto jest komplementarna do wsparcia rozwoju OZE z poziomu krajowego i regionalnego.

Interwencja wpisuje się w wyzwania określone w **SK - Polska 2019**: sieci energetyczne mogą odgrywać kluczową rolę w zwiększaniu wydajności i ułatwiać sprawne funkcjonowanie rynku oraz wdrażanie inwestycji ukierunkowanych na innowacje, a wyższa efektywność energetyczna i szersze wykorzystanie odnawialnych źródeł energii umożliwi przejście na czystsza energię oraz pomoże ograniczyć emisję gazów cieplarnianych i zanieczyszczenie powietrza. Wsparcie wpisuje się w **EZŁ** w zakresie dostarczania czystej, przystępnej cenowo i bezpiecznej energii – zapewnienia inteligentnej infrastruktury dla neutralności klimatycznej. Przyczyni się do realizacji **SUE RMB**, cel 2 *Rozwój połączeń w regionie*, obszar „Energia”.

Wsparcie odpowiada na wyzwania **SOR** i priorytety **KSRR**: . tworzenie warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki w PW. Także – priorytety *Krajowego planu na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030*, obszar „wewnętrzny rynek energii” w zakresie wsparcia budowy infrastruktury dystrybucji energii elektrycznej, rozbudowy inteligentnych sieci energetycznych wraz z inteligentnym opomiarowaniem. Planowana interwencja zakotwiczona jest również w *Polityce energetycznej Polski do 2040 r.*

Obszar: adaptacja do zmian klimatu

Skutki zmian klimatu mogą zagrażać stabilnemu wzrostowi społeczno-gospodarczemu, szczególnie na obszarach zurbanizowanych. Intensywność zmian klimatu w Polsce jest zróżnicowana

przestrzenie.

Zmiany klimatu, o największym negatywnym wpływie na makroregion i jego miasta to przede wszystkim: wzrost maksymalnej temperatury w lecie oraz wydłużenie okresów gorących (dni z temperaturą maksymalną przewyższającą 25°C), wydłużenie okresów bezopadowych (z opadem <1 mm/dobę) i ich współwystępowanie z okresami wysokich temperatur powodujących susze oraz wzrost częstotliwości opadów intensywnych (>10 mm/dobę) i opadów ulewnych (>20mm/dobę).

Zagrożenia te dotyczą całej Polski, jednak będą szczególnie nasilone w jej wschodniej lub południowo-wschodniej części. Do innych zagrożeń w miastach PW+ należą wichury, powódzie ze strony rzek, osuwiska, koncentracja zanieczyszczeń powietrza i mrozy.

Blisko połowa (48%) mieszkańców PW mieszka w miastach, których znacznie przekształcona przestrzeń zaburza obieg wody w ekosystemach. W konsekwencji miasta dotkliwiej odczuwają skutki wysokich temperatur oraz krótkich, ale intensywnych opadów deszczu. Upowszechniające się zjawisko miejskich wysp ciepła często stanowi zagrożenie dla zdrowia i życia.

Niezbędne jest zatem wsparcie zwiększenia odporności miast na postępujące zmiany klimatu, dla poprawy zdrowia i komfortu życia mieszkańców. Z uwagi na dużą liczbę MSTFS-G w PW+, uzupełniająco realizowane będą przedsięwzięcia zwiększające zdolności administracyjne JST oraz działania informacyjno-promocyjne kierowane do lokalnych społeczności. Inwestycje będą realizowały przede wszystkim cele społeczne i ekologiczne.

Wsparcie będzie komplementarne do interwencji FEnKS. Wsparcie zdolności administracyjnych JST w zakresie adaptacji do zmian klimatu, będzie komplementarnie do inicjatyw finansowanych z PT FUE, m.in. Centrum Wsparcia Doradczego czy działań na rzecz ZIT, m.in. w zakresie planowania strategicznego i przestrzennego.

Wsparcie z FEPW jest zgodne z zaleceniami **SK – Polska 2019** w odniesieniu do CP 2: wdrożenie planów adaptacji miast do zmian klimatu; odpowiedaczom **SOR** oraz **KSRR** w zakresie wzmocnienia miast subregionalnych, w szczególności MŚTFS-G. Wsparcie wpisuje się również w *SPA 2020*, w *Politykę Ekologiczną Państwa 2030* oraz w *Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030*, w szczególności przez zapewnienie zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska oraz zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego.

Inwestycje POIŚ 2014-2020 w zakresie adaptacji były ocenione pozytywnie, jako stanowiące odpowiedź na faktyczne potrzeby występujące na poziomie samorządów. Dlatego należy analogicznym wsparciem objąć MŚTFS-G. Wskazane miasta zostaną w FEPW wsparte również w zakresie opracowania planów adaptacji do zmian klimatu.

Obszar: bioróżnorodność

PW+ jest jednym z najbardziej cennych obszarów pod względem bioróżnorodności w Polsce. Charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem krajobrazu i wysyceniem obszarami cennymi przyrodniczo. Podczas gdy w Polsce obszary prawnie chronione stanowią ok. 32 % powierzchni (łądowej), w PW+ udział ten wynosi ok. 37%; w tym dla woj. świętokrzyskiego 65%, a woj. warmińsko-mazurskiego i podkarpackiego ok. 45%.

W PW+ wyższy niż przeciętnie dla kraju (4,8% powierzchni obszarów chronionych) udział mają obszary o najwyższej formie ochrony tj. parki narodowe i rezerwaty przyrody. W PW+ jest to 5,6%, z najwyższym udziałem w woj. podlaskim – 18,1%. W PW+ znajduje się 10 z 23 parków narodowych (54% powierzchni parków narodowych) w Polsce.

PW+ wyróżnia się na tle kraju większym udziałem obszarów NATURA 2000 w powierzchni ogółem.

Ze względu na ryzyka wynikające z aktywności człowieka wskazane jest wsparcie ochrony przyrody

i bioróżnorodności. Obszar bioróżnorodności będzie wspierany w FEPW uzupełniająco do interwencji FEniKS, programów regionalnych i Interreg.

Interwencja wpisuje się w **EZŁ** w zakresie ochrony bioróżnorodności oraz wyzwania *Unijnej Strategii na rzecz Bioróżnorodności 2030* gdzie wskazano, iż rozwiązania oparte na zasobach przyrody będą miały zasadnicze znaczenie dla redukcji emisji i przystosowania do zmian klimatu. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności wsparte rozwijaniem bazy edukacyjnej i dydaktycznej w tym zakresie to podstawa zrównoważonego rozwoju obszarów cennych przyrodniczo.

Wsparcie jest zgodne z **SOR**, gdzie wskazano na zagrożenie dla stabilności ekosystemów związane z utratą bioróżnorodności i z **KSRR** – wspieranie różnorodności biologicznej i ochronę przyrody. Wsparcie wpisuje się w *Politykę Ekologiczną Państwa 2030*, w zakresie poprawy stanu różnorodności biologicznej, w tym doskonalenie systemu ochrony przyrody, zachowanie i przywracanie siedlisk przyrodniczych oraz populacji zagrożonych gatunków, utrzymanie i odbudowę funkcji ekosystemów będących źródłem usług dla człowieka, oraz w *Priorytetowe Ramy Działań dla sieci Natura 2000 w Polsce na lata 2021-2027*.

Dotychczasowe wsparcie POiŚ 2014-2020 skierowane do obszarów chronionych, szczególnie do parków narodowych), zostało ocenione jako wysoce skuteczne. Nie zidentyfikowano istotnych ryzyk w jego realizacji. Obejmowało ono m.in. działalność edukacyjną w odniesieniu do mieszkańców i turystów, co przyczynia się do budowania świadomości ekologicznej, a ta sprzyja ochronie bioróżnorodności.

Obszar: mobilność miejska

PW+ charakteryzują niekorzystne uwarunkowania rozwoju transportu publicznego w miastach i ich obszarach funkcjonalnych tj. niska gęstość zaludnienia, niski wskaźnik urbanizacji, niewielka liczba miast, dla których transport zbiorowy staje się bardziej atrakcyjny od indywidualnego, rosnący dynamicznie wskaźnik motoryzacji. Pomimo regularnego od 2010 r. spadku globalnej liczby pasażerów komunikacji miejskiej, niewielki wzrost obserwuje się w dużych miastach, co wiąże się z inwestycjami w latach 2003-2020. Mimo skutecznie wdrożonych usprawnień, nadal istnieją potrzeby inwestycyjne podyktowane m.in. względami ekologicznymi i przechodzeniem na gospodarkę niskoemisyjną.

Stąd FEPW przewiduje wsparcie na rzecz ekologicznych, zintegrowanych sieci transportu miejskiego, dla zmniejszenia emisji zanieczyszczeń i zwiększenia efektywności systemu transportowego, w tym aktywnych form mobilności.

W stolicach woj. PW i ich obszarach funkcjonalnych kontynuowane będzie wsparcie zrównoważonej mobilności miejskiej, pozostałe miasta wojewódzkie obejmie FEniKS, (tak jak w latach 2007-2013 oraz 2014-2020). Analogiczną interwencję FEPW dla MŚTFS-G i wybranych ośrodków subregionalnych, powyżej 50 tys. mieszkańców (organizatorzy transportu miejskiego), dopełnią programy regionalne (projekty ujęte w instrumentach terytorialnych – demarkacja listą projektów).

Interwencja odpowiada na wyzwania w **SK – Polska 2019**: wsparcie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej, dla promowania zintegrowanego, czystego i bezpiecznego transportu publicznego oraz aktywnych form mobilności, zgodnie z planami zrównoważonej mobilności miejskiej, m.in. w celu poprawy połączeń miast z ich strefami dojazdu. Wsparcie wpisuje się w priorytety **EZŁ**: – rozwój zrównoważonej i niskoemisyjnej mobilności miejskiej oraz unijnej *Strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości*.

Interwencja jest zgodna z celami **SOR** i **KSRR**: rozwój zintegrowanych systemów transportu publicznego w miastach przy wykorzystaniu niskoemisyjnych środków transportu. Także ze *Strategią Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku*: w PW wspierany będzie rozwój czystego transportu publicznego dla zapewnienia dostępu do lokalnych rynków pracy; oraz z *Krajowym planem na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030*; „obniżenie emisyjności” przez modernizację i rozbudowę infrastruktury transportowej i unowocześnianie taboru z wykorzystaniem paliw alternatywnych.

Analizy wskazują na pozytywne efekty inwestycji w transport miejski w postaci projektów kompleksowych, tj. łączących; infrastrukturę, zakup taboru, ITS. Takie wsparcie wpływa pozytywnie na integrację i unowocześnienie systemów transportowych w miastach, poprawia komfort podróżowania i życia mieszkańców (ograniczenie emisji zanieczyszczeń i hałasu). Doświadczenia z wdrażania PO RPW i POPW wskazują również, że indywidualne wsparcie beneficjentów przez instytucje systemu (bieżąca współpraca) zapewnia sprawne i efektywne wdrażanie kompleksowych projektów.

Cel polityki 3.

Obszar: infrastruktura drogowa

Barierą rozwoju PW+ jest nadal niska dostępność transportowa, która wynika z peryferyjnego położenia i historycznie słabszego rozwoju infrastruktury sieciowej. Świadczą o tym niska dostępność potencjałowa, tak w wariancie multimodalnym, jak i tylkodrogowym. W 2017 r. wartości Wskaźnika Międzygałęziowej Dostępności Transportowej (WMDT) w woj. PW należały do najniższych (– 70-80% średniej krajowej). Jedynie dla woj. Świętokrzyskiego WMDT wyraźnie przekracza średnią..

Dlatego wsparcie FEPW zostanie skierowane na rozwój dróg wskazanych w Regionalnych Planach Transportowych. Inwestycje zostaną skierowane głównie na poprawę dostępu do sieci TEN-T. Komplementarne wsparcie programów regionalnych zostanie zdemarkowane listą projektów..

Interwencja odpowiada wyzwaniom w **SK–Polska 2019** dla CP3: dalsze ograniczanie wpływu transportu na środowisko i poprawa bezpieczeństwa; oraz w unijnej *Strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości*. Zakres wsparcia wpisuje się również w **SUE RMB** cel 2 – Rozwój połączeń w regionie, obszar „Transport”.

Wsparcie wpisuje się w wyzwania **SOR** dot. poprawy dostępności drogowej PW przez integrację krajowych i regionalnych układów komunikacyjnych z siecią dróg ekspresowych. Interwencja wpisuje się w **KSRR** oraz *Strategię Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.* gdzie wskazano, iż na obszarze PW realizowane będą inwestycje polegające na budowie, przebudowie poszczególnych rodzajów dróg. Uzupełniająco realizowane będą inwestycje w obwodnice miast najbardziej obciążonych ruchem samochodów ciężarowych, celem wyprowadzenia z nich ruchu tranzytowego.

Dotychczasowe inwestycje drogowe wpłynęły pozytywnie na rozwój makroregionu, m.in. na poprawę bezpieczeństwa, oszczędność czasu przejazdów, dostępność do terenów inwestycyjnych czy atrakcji turystycznych. Inwestycje przyniosły pośrednie skutki społeczno-ekonomiczne jak np. zwiększenie poziomu zamożności ludności w powiatach, w których realizowano inwestycje. Mimo że polityka spójności po 2004 r. miała istotny wpływ na poprawę dostępności, jakości oraz funkcjonalności transportu, to słaba sytuacja wyjściowa PW+ uzasadnia kontynuację wsparcia..

Obszar: infrastruktura kolejowa

Woj. PW należą do najmniej dostępnych kolejowo w kraju (dane z 2017 r.). Najniższą dostępność

ma woj. podlaskie. Niską dostępność – rozległe peryferia w woj. podkarpackim, we wschodnich częściach woj.: lubelskiego, warmińsko-mazurskiego i świętokrzyskiego oraz region (NUTS 2) mazowiecki regionalny. Pomimo zmian wartości bezwzględnych wskaźnika dostępności pomiędzy 2003 i 2017 r. oraz prognozowanego wzrostu w PW w 2023 r., dysproporcja pomiędzy makroregionem a pozostałym obszarem Polski pozostaje znacząca. Słaby stan infrastruktury kolejowej wpływa negatywnie na możliwości przewozów pasażerskich i potencjał do ich rozwijania.

Dlatego FEPW będzie wspierać infrastrukturę sieci kolejowej, włączając w to odcinki Wschodniej Magistrali Kolejowej (kontynuacja POPW 2014-2020). Inwestycje będą komplementarne do projektów na krajowej i międzynarodowej sieci kolejowej w FEnIKS oraz instrumencie „Łącząc Europę” (demarkacja listą projektów. w programie wieloletnim, obejmującym inwestycje PKP PLK S.A. - aktualizacja Krajowego Programu Kolejowego) Inwestycje dopełnią środki RP przeznaczone na regionalną infrastrukturę kolejową: dworce i tabor.

Interwencja odpowiada wyzwaniom w **SK - Polska 2019** dla CP3: wyeliminowanie luk w kolejowej sieci TEN-T, wsparcie przejścia od transportu drogowego do kolejowego i innych zrównoważonych form transportu oraz dalszego ograniczenia wpływu transportu na środowisko i poprawę jego bezpieczeństwa. Wsparcie wpisuje się w priorytety **EZŁ** – przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność, stworzenie alternatywy dla transportu drogowego i zwiększenie możliwości przewozowych kolei; oraz unijnej *Strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości*. Ponadto wsparcie realizuje **SUE RMB**, cel 2 Rozwój połączeń w regionie, obszar: Transport.

Poprawa dostępności kolejowej PW zapewniające włączenie w krajową i międzynarodową sieć kolejową jest jednym z celów **SOR** i **KSRR**. Ponadto zgodnie ze *Strategią Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.* na obszarze PW kontynuowane będą inwestycje związane z modernizacją i budową nowych odcinków linii kolejowych tworzących Wschodnią Magistralę Kolejową dla lepszej dostępności transportowej tej części kraju.

Doświadczenie i zbudowany potencjał instytucjonalny dla inwestycji kolejowych wskazują m.in. że krajowy poziom zarządzania pozwala na sprawniejszą realizację inwestycji, których beneficjentem jest podmiot podlegający bezpośrednio pod władzę centralną. Ponadto, zarządzanie ryzykiem jest efektywniejsze w przypadku ograniczonej liczby projektów, co przekłada się na sprawniejsze i szybsze tempo realizacji inwestycji. Inwestycje kolejowe zrealizowane w makroregionie pozwoliły na zwiększenie prędkości przewozów oraz podniesienie bezpieczeństwa i komfortu podróży. Jednak wieloletnie zaległości inwestycyjne uzasadniają kontynuację inwestycji, które zapewnią spójną sieć połączeń o odpowiednim standardzie.

Cel polityki 4.

Obszar: uzdrowiska

Konieczność wsparcia oferty uzdrowiskowej wynika ze wzrostu zapotrzebowania na tego typu usługi z powodu starzenia się społeczeństwa, a ostatnio także z uwagi na następstwa epidemii COVID-19. W 2017 r. odnotowano 808,1 tys. kuracjuszy, podczas gdy w 2018 r. było ich już 838,4 tysięcy. Wzrost potrzeb wymaga rozwinięcia w uzdrowiskach odpowiedniej infrastruktury. Wobec prawnej ochrony miejscowości o statusie uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej konieczna jest dbałość o ich walory przyrodnicze.

Interwencja FEPW jest komplementarna do KPO, gdzie planowane jest finansowanie modernizacji infrastruktury podmiotów realizujących świadczenia leczenia uzdrowiskowego w ramach NFZ. Interwencja KPO skupia się na zwiększeniu dostępności i bezpieczeństwa epidemiologicznego, jest też odpowiedzią na wyzwania cywilizacyjne i demograficzne. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług zdrowotnych z FEPW uzupełnia przedsięwzięcia podejmowane w EFS+ w zakresie

przedłużania aktywności zawodowej.

Interwencja jest odpowiedzią na wyzwania **SK – Polska 2019**, CP4: dostęp do przystępnych cenowo usług opieki zdrowotnej, wzmocnionej podstawowej opieki zdrowotnej, integracji, promocji, profilaktyki i cyfrowych rozwiązań w zakresie zdrowia. Wsparcie realizuje zasady *Europejskiego filaru praw socjalnych* w odniesieniu do równych szans oraz dostępu do podstawowych usług.

Wsparcie odpowiada na wyzwania **SOR** w zakresie zrównoważonego rozwoju kraju wykorzystującego indywidualne potencjały poszczególnych terytoriów oraz **KSRR** w zakresie tworzenia warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki we wschodniej Polsce, stanowiących o ich wysokiej atrakcyjności turystycznej, m.in. na potrzeby srebrnej gospodarki.

Obszar: turystyka

Unikalne walory przyrodnicze, kulturowe i historyczne to wciąż nie w pełni wykorzystany gospodarczo potencjał makroregionu. W PW+ wciąż potrzeba rozwiniętych (na miarę Green Velo) produktów turystycznych o ponadregionalnym znaczeniu. Niedofinansowanie PW+ powoduje, że jej oferta i infrastruktura turystyczna charakteryzują się relatywnie niższym standardem. Dodatkową barierą dla funkcjonowania turystyki była epidemia COVID-19.

PW+ wyróżnia się wyższym udziałem obszarów chronionych w powierzchni (lądowej) ogółem. Podczas gdy w kraju stanowią one ok. 32 %, to w PW+ – ok. 37%. Wysoki udział obszarów chronionych ogranicza możliwość rozwoju przemysłu, ale jednocześnie stanowi ważny czynnik rozwoju przemysłów czasu wolnego, w tym turystyki i rekreacji. Stanowi środowisko sprzyjające prowadzeniu aktywności gospodarczych takich jak: eko-, agroturystyka, edukacja ekologiczna, przyrodolecznictwo i lecznictwo uzdrowiskowe. Barierą dla wykorzystania tego potencjału jest niższe wyposażenie w infrastrukturę turystyczną.

Średnia gęstość szlaków turystycznych w Polsce w 2018 r. wyniosła 25,3 km na 100 km² powierzchni, w PW – tylko 17,4 km na 100 km². Największą gęstość szlaków – choć wciąż poniżej średniej – odnotowano w woj. świętokrzyskim (22,7 km/100 km²) oraz podlaskim (21,6 km/100 km²), natomiast najmniejszą w regionie Mazowieckim regionalnym oraz w woj. podkarpackim i warmińsko-mazurskim (odpowiednio 9,4, 12,8 i 12,5 km/100 km²).

Dla rozwoju społeczno-gospodarczego PW+ należy wspierać scalanie atrakcji turystycznych w jednolite, dojrzałe produkty turystyczne o ponadregionalnym charakterze, a także dostosowanie lokalnych branż do oferowania lepszej jakości usług.

Wsparcie rozwoju turystyki w FEPW (szlaki ponadregionalne) będzie komplementarne do interwencji w programach regionalnych (projekty na terenie jednego województwa) i w ramach programów Interreg. Wsparcie z FEPW będzie przeznaczone na inwestycje w infrastrukturę, wokół której będzie funkcjonował zintegrowany produkt turystyczny, podczas gdy z KPO – na podnoszenie lub zmianę kwalifikacji pracowników branży turystycznej oraz bieżącą działalność przedsiębiorstw z branż HoReCa i turystycznej w odpowiedzi na gospodarcze skutki epidemii Covid-19.

Inwercja FEPW odpowiada na wyzwania **SK-Polska 2019**, CP4: zintegrowanie działań na rzecz aktywnego włączenia osób w mniej korzystnym położeniu. Odpowiada również na *rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie opracowania strategii UE na rzecz zrównoważonej turystyki po wybuchu epidemii COVID-19*, w której podkreślono potrzebę finansowania projektów turystycznych w programach. Wsparcie ukierunkowane jest również na wdrażanie zasad równouprawnienia płci, równych szans, dialogu społecznego, integracji osób z niepełnosprawnościami *Europejskiego filaru praw socjalnych*. Przyczyni się również do realizacji SUE

RMB - cel 3 – Wzrost dobrobytu, obszar „Turystyka”.

Interwencja wpisuje się w **SOR i KSRR**, gdzie podkreślono, że bogactwo przyrodnicze może stanowić czynnik rozwoju makroregionu oraz podnosić jego atrakcyjność osiedleńczą. Interwencja wspiera też realizację **SRKS**, gdzie uznano, że niewykorzystany potencjał szlaków kulturowych, stanowić może istotne narzędzie w pobudzaniu rozwoju gospodarczego. Propozycja wsparcia wynika również z pozytywnych doświadczeń z realizacji Wschodniego Szlaku Rowerowego Green Velo.

Szacuje się, że w ramach alokacji FEPW na rzecz rozwoju obszarów wiejskich zostanie przeznaczony ok. 500 mln euro. Szczegółowy zakres, forma oraz kwota wsparcia przeznaczonego na te cele zostanie określona na etapie przygotowania Szczegółowego opisu priorytetów FEPW.

Cele Programu

Z tak zdiagnozowanych wyzwań wynika następujący układ celów programu.

Cel główny:

Utrwalenie warunków sprzyjających konkurencyjności gospodarki oraz wyższej jakości życia w PW+

Cel główny zostanie osiągnięty przy pomocy następujących **celów szczegółowych**:

- I. Wzmacnianie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw
- II. Wzmacnianie atrakcyjności osadniczej miast i podniesienie jakości życia mieszkańców w dobie zmian klimatu
- III. Zwiększenie dostępności transportowej makroregionu
- IV. Wzrost wykorzystania potencjału turystyki i uzdrowisk dla rozwoju
- V. Zapewnienie efektywnego systemu zarządzania i wdrażania Programem

W odniesieniu do celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”:

Tabela 1

Cel polityki lub cel szczegółowy FST	Cel szczegółowy lub odrębny priorytet*	Uzasadnienie (podsumowanie)
		[2 000 na każdy cel szczegółowy lub odrębny priorytet EFS+ lub cel szczegółowy FST]
Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej (CP1)	(iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	<p>Poziom rozwoju przedsiębiorczości w PW+ jest nadal stosunkowo niski na tle kraju. PW+ charakteryzuje relatywnie niski poziom innowacyjności. Wyzwaniem od wielu lat jest także odpływ mieszkańców głównie młodych i lepiej wykształconych.</p> <p>Czynnikami ograniczającymi rozwój MŚP w PW+ są m.i.n. brak świadomości korzyści związanych z realizacją innowacyjnych projektów, niechęć do ryzyka związanego z zastosowaniem nowych technologii, brak kompetencji kadr oraz dostępnych środków finansowych. Większość MŚP w PW+ nie posiada długookresowych strategii rozwoju i w związku z tym nie buduje przewagi konkurencyjnej w oparciu o wzrost produktywności pracy, podnoszenie kwalifikacji, realizację celów środowiskowych czy cyfrowych.</p> <p>Wychodząc naprzeciw tym wyzwaniom i ograniczeniom należy budować trwały system rozwoju przedsiębiorczości oraz wspierać konkurencyjność MŚP w sposób kompleksowy, tj. zwiększać świadomość, budować strategie rozwoju, zwiększać produktywność, podnosić kompetencje i udostępniać kapitał dla MŚP, zgodnie z założeniami KSRR oraz Strategią Produktywności. Przedsiębiorstwa z PW+ powinny zwiększyć wykorzystanie zaawansowanych technologii zgodnych z koncepcją przemysłu 4.0 i GOZ, co pozwoli im lepiej przygotować się na globalne wyzwania związane z przeciwdziałaniem zmianom klimatu, zgodnie z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu. Potrzebę interwencji w tym obszarze potwierdza raport <i>Ocena zapotrzebowania na wsparcie przedsiębiorstw w zakresie gospodarki</i></p>

		<p><i>o obiegu zamkniętym</i>⁴.</p> <p>Wsparcie w sektorze turystyki służy wykorzystaniu potencjału turystycznego PW+ do ożywienia gospodarczego w tej branży po pandemii.</p> <p>Przewiduje się wykorzystanie zróżnicowanych form wsparcia adekwatnych do specyfiki przedsięwzięć. Dotacje planowane są w obszarze finansowania rozwoju start-upów na najwcześniejszym etapie rozwoju oraz w przypadku projektów kompleksowych mających na celu wprowadzenie skokowej i jakościowej zmiany w sposobie wytwarzania dóbr, świadczenia usług, a ich efektem będzie zmiana modelu prowadzenia biznesu.</p> <p>Wsparcie dla firm działających w branży turystycznej, ze względu na relatywnie niski poziom ryzyka realizacji inwestycji, zakładany efekt mnożnikowy i duży potencjał do generowania przychodów, będzie udzielane w formie IF.</p>
<p>Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gos-podarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia</p>	<p>(iii) rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania energii poza transeuropejską siecią energetyczną (TEN-E)</p>	<p>Prognozy przewidują, iż w latach 2015-2030 nastąpi wzrost krajowego zużycia energii elektrycznej w przemyśle, transporcie oraz w gospodarstwach domowych. To pociąga za sobą konieczność rozwoju sieci elektroenergetycznej: przesyłowej i dystrybucyjnej, w tym uwzględnianie potrzeb przyłączania coraz większej mocy odnawialnych źródeł energii. Wsparcia wymaga także rozwijająca się generacja rozproszona wraz z prosumentami i klastrami energii, która wpływa na sterowanie popytem. Nie bez znaczenia w tym kontekście są również plany rozwoju elektromobilności.</p> <p>Największe potrzeby rozwoju sieci w tym zakresie identyfikuje się we wschodniej części kraju. Dotyczy to głównie przejścia na standard <i>smart grid</i>, poprawy efektywności dystrybucji energii oraz zwiększenia lokalnego bezpieczeństwa</p>

⁴ <https://www.parp.gov.pl/component/publications/publication/ocena-zapotrzebowania-na-wsparcie-przedsiębiorstw-w-zakresie-gospodarki-o-obiegu-zamknietym-circular-economy>

<p>zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej (CP 2)</p>		<p>energetycznego mierzonego ograniczeniem strat energii i przerwami w przesyłach spowodowanymi uszkodzeniami czy ograniczoną przepustowością sieci. Koniecznym zatem staje się wsparcie szybkiego dostosowania infrastruktury elektroenergetycznej (dystrybucyjnej) do identyfikowanych potrzeb. Możliwość zoptymalizowania i zapewnienia stabilności pracy sieci zwiększa znaczenie magazynowania energii elektrycznej. Magazyny energii stanowią nowy, kluczowy rodzaj urządzeń stosowanych w inteligentnych sieciach elektroenergetycznych. Interwencja w rozbudowę i przebudowę sieci, której nie ograniczają granice administracyjne, jest szczególnie pożądana z poziomu ponadregionalnego.</p> <p>Modernizacja sieci energetycznej, w tym wdrażanie standardów tzw. sieci inteligentnych jest elementem działań wspierających realizację celów polityki klimatycznej: przyczyni się do dekarbonizacji sektora energetycznego przez upowszechnienie OZE oraz zmniejszenie strat przesyłowych.</p> <p>Przewiduje się wsparcie w formie dotacji z uwagi na niską spodziewaną opłacalność finansową inwestycji ze względu na niską gęstość zaludnienia PW i znaczne odległości pomiędzy potencjalnymi odbiorcami.</p>
	<p>(iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego</p>	<p>Konsekwencje środowiskowe, społeczne i gospodarcze zmian klimatu wpływają na jakość życia mieszkańców. Zarejestrowane straty przypisywane zmianom klimatu powstałe w latach 2001-2010 w Polsce wynosiły ok. 54 mld zł. Szacowano, że w przypadku niepodjęcia działań w zakresie przystosowania do zmieniającego się klimatu straty byłyby na poziomie około 86 mld zł do roku 2020, oraz dodatkowo 119 mld zł w latach 2021-2030⁵. Zgodnie z <i>Polityką ekologiczną państwa 2030</i> działania adaptacyjne w szczególności kierowane do miast to potrzeba wzmocnienia, a często nawet stworzenia od podstaw, zdolności instytucji miejskich do strategicznego podejścia do planowania i realizacji inwestycji na rzecz adaptacji</p>

⁵ [Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.](#)

		<p>miast do zmian klimatu, a także rozwój odpowiedniej infrastruktury na terenach zurbanizowanych.</p> <p>Ww. zagrożenia powodują konieczność przeprowadzenia kompleksowych inwestycji na rzecz przystosowania miast do zmian klimatu, zapobiegania stratom oraz zwiększenia odporności infrastruktury miejskiej na gwałtowne zjawiska atmosferyczne i klęski żywiołowe. Istotne jest wsparcie różnorodnych działań mających na celu retencjonowanie wody, zwłaszcza poprzez rozwiązania oparte na ekosystemach, w tym także na obszarach silnie zurbanizowanych. Odpowiedzią na ww. wyzwania jest rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury w miastach, z wykorzystaniem zrównoważonych systemów zarządzania wodami opadowymi i roztopowymi. Wspierany będzie także rozwój inteligentnych systemów zarządzania wodami opadowymi i roztopowymi.</p> <p>Jednocześnie biorąc pod uwagę charakter inwestycji (publiczny, niedochodowy) jak również potencjał administracyjny przyszłych beneficjentów (miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze oraz pozostałe miasta subregionalne z podregionów z najwyższą kumulacją obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją), jedyną formą wsparcia przedsięwzięć, gwarantującą wdrożenie inwestycji w tym obszarze, może być dotacja.</p>
	<p>(vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich,</p>	<p>PW+ wyróżnia się na tle kraju wyższym udziałem obszarów chronionych w powierzchni ogółem, co częściowo determinuje możliwości rozwojowe tych terytoriów. Zasoby przyrodnicze i różnorodność biologiczna należą do unikalnych potencjałów rozwojowych makroregionu, jednocześnie ich zachowanie dla przyszłych pokoleń stanowi wyzwanie dla obecnie wdrażanych polityk. Dodatkowo gospodarki regionów opierają się na</p>

	<p>oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia</p>	<p>specjalizacjach związanych z zasobami przyrodniczymi.</p> <p>Niestety dla części województw (lubelskie i świętokrzyskie) identyfikuje się zagrożenie degradacją cennych zasobów przyrodniczych⁶.</p> <p>Wyzwaniem stojącym przed Polską jest poważne zagrożenie dla stabilności ekosystemów, które spowodowane jest zmniejszaniem się bioróżnorodności. W związku z powyższym konieczne staje się podjęcie działań na rzecz ochrony cennych siedlisk przyrodniczych i gatunków chronionych. Działania te będą realizowane w największej skali i zakresie z poziomu krajowego.</p> <p>Działania służące ochronie przyrody realizowane w makroregionie PW+ będą polegały m.in. na zwiększeniu świadomości przyrodniczej i ekologicznej społeczeństwa i lokalnych liderów. Wsparcie będzie dotyczyło także zwiększania zdolności właściwych podmiotów do kreowania i realizacji działań z zakresu czynnej ochrony przyrody oraz rozwoju zrównoważonej turystyki i rekreacji na obszarach cennych przyrodniczo przy zapewnieniu ochrony przed antropopresją. Ponadto wzmocnienia wymagają zasoby podmiotów publicznych odpowiedzialnych za ochronę przyrody i zachowanie różnorodności biologicznej na obszarach chronionych i cennych przyrodniczo.</p> <p>Mając na uwadze specyfikę realizowanych projektów oraz kategorię beneficjentów (podmioty publiczne), w ramach CS (vii) przewidziano zastosowanie wyłącznie wsparcia dotacyjnego. Wsparcie ma przyczynić się do osiągnięcia efektów społecznych i ekologicznych, nie jest ukierunkowane na osiąganie zysku (nie służy do prowadzenia działalności gospodarczej), a zatem generowanie przychodów pozwalających na spłatę wsparcia zwrotnego.</p>
	<p>(viii) wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w</p>	<p>Ośrodki subregionalne i regionalne mogą realizować politykę w większym stopniu uwzględniającą podejście ekologiczne, wpisujące się w szeroko pojęte działania zmierzające do przejścia na gospodarkę niskoemisyjną⁷. Budowę, rozbudowę ekologicznych, zintegrowanych sieci transportu publicznego należy postrzegać przez pryzmat zmian prowadzących do zmniejszenia emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń</p>

⁶ Polityka ekologiczna państwa do 2030, s. 38, Monitor Polski 2019, poz.794.

	<p> kierunku gospodarki zeroemisyjnej</p>	<p> uciążliwych dla środowiska i mieszkańców miast oraz zwiększenie efektywności energetycznej systemu transportowego.</p> <p> Fundamentem zrównoważonej mobilności miejskiej powinno być zapewnienie sprawnie funkcjonującego i atrakcyjnego dla pasażera transportu zbiorowego. Jednocześnie inwestycjom w infrastrukturę czy tabor transportu publicznego muszą towarzyszyć przedsięwzięcia zapewniające pasażerom większą atrakcyjność transportu zbiorowego oraz niezmotoryzowanego nad zmotoryzowanym indywidualnym. Priorytetem jest niskoemisyjność, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w projektowanym wsparciu.</p> <p> Przewiduje się wsparcie w formie dotacji z uwagi na rodzaj beneficjenta jakim są instytucje publiczne – jst, których zadaniem ustawowym jest realizowanie dla społeczeństwa konkretnych usług publicznych nie dla zysku. Dotacyjna forma wsparcia umożliwi i przyspieszy inwestycje w interesie społeczeństwa, spowoduje dostosowanie do wymaganych norm środowiskowych czy też umożliwi dostarczenie nowoczesnych usług w zakresie transportu publicznego.</p> <p> Transport publiczny w miastach to na ogół usługi nieopłacalne rynkowo. Nie generują zysku lub zysk jest bardzo niski, a pokrycie strat rozliczane jest w ramach rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych. Ponadto sytuacja finansowa miast wynikająca z epidemii COVID-19 pogorszyła się, jeżeli chodzi o utrzymanie transportu. Dlatego też zastosowanie dotacyjnej formy wsparcia pozwoli na przeprowadzenie ważnych inwestycji, umożliwi rozwój (wdrażanie) niskoemisyjnych form transportu i pozytywnie wpłynie na osiągnięcie celów obniżania emisyjności transportu w miastach.</p>
<p> Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności (CP 3)</p>	<p> (i) rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i</p>	<p> W ramach usprawnienia i rozwoju sieci TEN-T (sieć kompleksowa) ze środków FEPW realizowane będą inwestycje w zakresie sieci kolejowej. Wsparcie obejmie rozwój infrastruktury linii kolejowych TEN-T, włączając w to odcinki Wschodniej Magistrali Kolejowej oraz inwestycje w infrastrukturę obsługi podróżnych, w tym</p>

	intermodalnej TEN-T	<p>dworców.</p> <p>Województwa PW+ charakteryzuje niski poziom dostępności kolejowej, regiony znajdują się wśród najgorzej skomunikowanych w skali kraju. Planowane inwestycje przyczynią się do: poprawy spójności sieci kolejowej w skali połączeń o znaczeniu krajowym i ponadregionalnym, zmniejszenia presji na środowisko sektora transportu i zmniejszenia poziomu emisji.</p> <p>W zakresie infrastruktury kolejowej przewiduje się wsparcie w formie dotacji. Beneficjenci, tj. PKP PLK SA oraz PKP SA są jedynymi podmiotami zarządzającymi główną infrastrukturą kolejową i dworcową w Polsce, wykonując de facto kompetencje władzy publicznej w zakresie utrzymania, budowy i modernizacji tej infrastruktury. Spółki zostały utworzone w celu prowadzenia działalności w zakresie zarządzania liniami kolejowymi oraz zarządzania infrastrukturą dworcową o znaczeniu krajowym.</p> <p>Ww. spółki, jako właściciele infrastruktury, udostępniają ją wszystkim potencjalnym, zainteresowanym przewoźnikom („operatorom”) na równych i niedyskryminacyjnych zasadach. Przewoźnicy kolejowi, świadczą swoje usługi (pasażerskie i towarowe przewozy kolejowe) na udostępnionej infrastrukturze pasażerom, zleceniodawcom przewozu towarów („użytkownikom końcowym”) na warunkach rynkowych.</p> <p>Generalnie przychody finansowe, generowane przez projekty kolejowe, nie są wystarczające dla pokrycia nakładów inwestycyjnych i kosztów operacyjnych beneficjenta - finansowanie, zarówno kosztów inwestycji jak i utrzymania linii kolejowych, jest dokonywane głównie ze środków publicznych. Dlatego też zastosowanie dotacyjnej formy wsparcia pozwoli na przeprowadzenie ważnych inwestycji dla poprawy dostępności makroregionu.</p>
	(ii) rozwój i udoskonalanie	System transportowy Polski Wschodniej cechuje niski poziom dostępności transportowej, będący konsekwencją braku odpowiednio wykształconych powiązań

	<p>zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej</p>	<p>między regionalną siecią transportową a siecią krajową, w tym w szczególności siecią TEN-T.</p> <p>W zakresie infrastruktury drogowej przewiduje się wsparcie w formie dotacji z uwagi na rodzaj beneficjenta jakim są instytucje publiczne – jst, które wykonują zadania o charakterze wojewódzkim określone ustawami oraz zaspokajają zbiorowe potrzeby danej wspólnoty zgodnie z przypisanymi zadaniami publicznymi. Z uwagi na wymiar użyteczności publicznej projektów dostępnej dla wszystkich, finansowanie zarówno etapu budowy jak i kosztów utrzymania jej ze środków publicznych, spodziewanego znaczącego udziału korzyści społecznych - poprawa mobilności mająca na celu zapewnienie dostępu do rynków pracy, nauki, czy służby zdrowia, niezbędne jest zastosowanie formy dotacji.</p> <p>Za użytkowanie dróg będących w kompetencjach jst nie pobiera się opłat. Inwestycje w drogi przyczyniają się do rozwoju transportu publicznego i świadczenia usług użyteczności publicznej, które nie są ukierunkowane na osiągnięcie zysków. Dlatego też zastosowanie tej formy wsparcia pozwoli na przeprowadzenie ważnych inwestycji zaspokajających potrzeby społeczne.</p> <p>W zakresie infrastruktury kolejowej i dworcowej również przewiduje się wsparcie w formie dotacji. Beneficjenci, tj. spółki PKP PLK SA i PKP SA zostały utworzone w celu prowadzenia działalności w zakresie zarządzania liniami kolejowymi oraz infrastrukturą dworcową o znaczeniu krajowym.</p> <p>Ww. spółki udostępniają infrastrukturę własną wszystkim potencjalnym, zainteresowanym przewoźnikom na równych i niedyskryminacyjnych zasadach. Przewoźnicy kolejowi, świadczą swoje usługi (pasażerskie i towarowe przewozy kolejowe) pasażerom, zleceniodawcom przewozu towarów na warunkach rynkowych.</p> <p>Generalnie przychody finansowe, generowane przez projekty kolejowe, nie są wystarczające dla pokrycia nakładów inwestycyjnych i kosztów operacyjnych</p>
--	---	---

		beneficjenta - finansowanie, zarówno kosztów inwestycji jak i utrzymania linii kolejowych, jest dokonywane głównie ze środków publicznych. Dlatego też zastosowanie dotacyjnej formy wsparcia pozwoli na przeprowadzenie ważnych inwestycji dla poprawy dostępności makroregionu.
Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych (CP 4)	(v) zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	<p>Uzdrowiska to miejsca z naturalnymi warunkami leczniczymi, do których należą źródła wód mineralnych oraz właściwości mikroklimatu. Świadczenie usług leczniczych w uzdrowiskach wymaga bazy zabiegowej i noclegowej, surowców leczniczych, infrastruktury sanitarnej, wydzielonych terenów zieleni. Konieczność wsparcia uzdrowisk wynika m.in. ze wzrostu popytu na usługi zakładów lecznictwa uzdrowiskowego spowodowanego starzeniem się społeczeństwa oraz rosnącą świadomością zdrowotną mieszkańców. Ponadto ta kategoria usług zdrowotnych jest elementem odbudowy zdrowia publicznego przez wsparcie rehabilitacji osób dotkniętych ciężkimi i długotrwałymi skutkami COVID-19.</p> <p>Aktualny, wymagający wsparcia, stan infrastruktury i wyposażenia podmiotów świadczących usługi uzdrowiskowe i sanatoryjne jest pochodną ich kondycji finansowej (podmioty publiczne – szpitale, zakłady lecznictwa uzdrowiskowego, spółki Skarbu Państwa, spółki komunalne z udziałem JST – zasadniczą część swoich usług zdrowotnych prowadzą po zasileniu środkami budżetu państwa - NFZ).</p> <p>W przypadku takich podmiotów jedynie dotacyjny charakter wsparcia uprawdopodobnia realizację inwestycji i osiągnięcie celów wsparcia w postaci podniesienia dostępności i jakości ww. usług zdrowotnych. Ponadto wspierana infrastruktura, której właścicielem są podmioty publiczne nie służy do prowadzenia działalności gospodarczej, zatem nie generuje przychodów. Intensywność wsparcia będzie ustalana zgodnie z zasadami udzielania pomocy publicznej.</p>
	(vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w	Istotnym potencjałem rozwojowym PW+ są walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz dziedzictwo historyczne i wielokulturowe. Ich powiązanie w ponadregionalne i zintegrowane, dojrzałe (w pełni rozwinięte pod względem infrastrukturalnym jak i

	<p>rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych</p>	<p>marketingowym)produkty turystyczne (szlaki) przyczyni się przede wszystkim do powstania licznych korzyści społecznych, w tym m.in. zwiększenia intergracji i spójności społecznej makroregionu (budowanie więzi społecznych), tworzenia nowych możliwości spędzenia wolnego czasu, ale również pobudzenia rozwoju przedsiębiorczości w korytarzach szlaków. Powyższe przełoży się na poprawę sytuacji społeczno - gospodarczej PW+. Ponadto wykorzystanie nowoczesnych technologii w branży turystycznej pozwoli na poszerzenie oferty, ale i dostosowanie do działania w warunkach szoku rynkowego (<i>resilience</i>).</p> <p>Mając na uwadze specyfikę realizowanych projektów oraz kategorię beneficjentów (podmioty publiczne), w ramach CS (vi) przewidziano zastosowanie wyłącznie wsparcia dotacyjnego. Realizacja projektów ma przyczynić się do osiągnięcia określonych efektów społecznych, natomiast nie jest ukierunkowana na osiągnięcie zysku (nie służy do prowadzenia działalności gospodarczej), a zatem generowanie przychodów pozwalających na spłatę wsparcia zwrotnego.</p>
--	---	--

* *Odrębne priorytety zgodnie z rozporządzeniem w sprawie EFS+.*

W przypadku EFMRA:

Tabela 1A

Nie dotyczy

2. Priorytety

Podstawa prawna: art. 22 ust. 2 i art. 22 ust. 3 lit. c) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

2.1. Priorytety inne niż pomoc techniczna

2.1.1. Przedsiębiorczość i innowacje

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ⁸
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

* Jeżeli zaznaczone, przejść do sekcji 2.1.1.2.

2.1.1.1. Cel szczegółowy⁹ (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne

2.1.1.1.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Planowana interwencja zapewni kontynuację działań realizowanych na obszarze makroregionu ze środków polityki spójności do roku 2020 w zakresie podnoszenia konkurencyjności przedsiębiorstw prowadzących działalność w PW+. Zasadniczym elementem będzie kontynuacja wsparcia na rzecz środowiska sprzyjającego tworzeniu i rozwojowi innowacyjnych przedsiębiorstw (start-up'ów) opierających swój model biznesowy na nowych technologiach.

Platformy startowe dla nowych pomysłów

⁸ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

⁹ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

Dalsze zakorzenienie i rozwój w makroregionie kultury sprzyjającej rozwojowi przedsiębiorczości startupowej i ekosystemu jej wsparcia będzie możliwe dzięki kontynuacji instrumentu **Platformy startowe dla nowych pomysłów**. Wsparcie POPW 2014-2020 zapoczątkowało budowę ekosystemu startupowego w PW, która znajduje się we wczesnej fazie aktywizacji i ma wymierny potencjał do dalszego rozwoju. W Platformach startowych zapewnione zostanie indywidualne wsparcie dla nowo powstałych innowacyjnych przedsiębiorstw na najwcześniejszym etapie ich rozwoju, obejmujące usługi niezbędne do prac nad rozwojem pomysłu biznesowego, w tym: testowanie i weryfikowanie pomysłów i koncepcji aż do momentu przygotowania odpowiedniego modelu biznesowego. Wsparcie będzie dostarczane przez wyspecjalizowane ośrodki innowacji, działające w partnerstwie z innymi podmiotami z ekosystemu wsparcia przedsiębiorczości startupowej (m.in. uczelnie, fundusze VC, aniołowie biznesu, przedsiębiorcy, akceleratorzy), które dysponują potencjałem i zasobami niezbędnymi do wyświadczenia szerokiej gamy usług ściśle dopasowanych do indywidualnych potrzeb startupów związanych z rozwojem pomysłu.

Następnie przedsiębiorstwa, które będą gotowe do wejścia na rynek z produktem przygotowanym w ramach danej Platformy startowej, będą mogły uzyskać wsparcie na rozwój swojej działalności w makroregionie.

Tym samym makroregion dysponować będzie ofertą dla przedsiębiorczych osób z makroregionu, jak również spoza niego, która umożliwi rozwój pomysłów biznesowych i zakładanie nowych firm typu startup w PW+.

Wsparcie procesów wzorniczych w MŚP

Większość przedsiębiorców z makroregionu prowadzi działalność o lokalnym charakterze, konkurując ceną i kosztami, a nie jakością i zróżnicowaniem oferty. Firmy te mają co prawda ugruntowaną pozycję, jednak nie czynią znaczących postępów rozwojowych, nie wykorzystując w pełni swojego potencjału. Odpowiedzią na te problemy jest kompleksowe wsparcie MŚP w zakresie wykorzystania **wzornictwa**.

Wsparcie obejmie przeprowadzenie audytu oraz stworzenie strategii wzorniczej, na podstawie której, poprzez wykorzystanie procesu projektowania wzorniczego, w przedsiębiorstwie zostanie wdrożona innowacja oraz inne zmiany prowadzące np. do lepszej organizacji pracy, usprawnienia logistyki, uzyskania lepszego kontaktu z klientami, wykreowania pozytywnego wizerunku firmy. Zastosowanie narzędzi wzorniczych pozwoli zanalizować działalność firmy i przeorientować jej funkcjonowanie przez pryzmat potrzeb klienta i trendów rynkowych, jednocześnie optymalizując procesy i wprowadzając nowe lub zmodyfikowane produkty.

Zakłada się, że wprowadzane zmiany wzornicze będą zgodne z ideą **ekoprojektowania**, a tym samym wsparcie będzie jednym z ważnych elementów realizacji Europejskiego Zielonego Ładu.

Instrument może być wykorzystany na różnym poziomie rozwoju firmy, może stanowić zachętę zarówno dla młodych firm, które, tworząc produkt lepiej dopasowany do potrzeb ostatecznego odbiorcy oraz stosując spójną politykę dotyczącą wypromowania marki, mają większą szansę na odniesienie sukcesu na rynku; jak i firm o ugruntowanej pozycji, które stosunkowo niewielkimi środkami mogą podnieść swoją konkurencyjność.

Dla MŚP z makroregionu, które nie są w stanie podołać skomplikowanym i kapitałochłonnym

projektom badawczym i inwestycyjnym polegającym na absorpcji zaawansowanych technologii, szeroko rozumiane wzornictwo może być relatywnie najtańszą formą wdrażania innowacji i jednocześnie szansą na szybki wzrost konkurencyjności produktów i usług.

Automatyzacja i robotyzacja w MŚP

Wychodząc naprzeciw wyzwaniom dotyczącym stworzenia impulsu dla MŚP w PW+ do przeprowadzenia procesów transformacji przemysłowej w kierunku Przemysłu 4.0, zaplanowano wsparcie na rzecz wdrażania nowych rozwiązań z **zakresu automatyzacji i robotyzacji**. MŚP w PW+ wykazują niską skłonność do rozwoju w oparciu o nowe technologie, a stopień ich robotyzacji oraz poziom produktywności jest niższy od średnich wskaźników dla kraju. Jednocześnie niska konkurencyjność przedsiębiorstw w PW+ uniemożliwia im ponoszenie wysokich nakładów na unowocześnienie procesów produkcyjnych i usługowych oraz realizację inwestycji o długim okresie zwrotu.

W związku z powyższym, w ramach CS (iii) zaplanowano kompleksowe wsparcie w zakresie wdrażania rozwiązań automatyzacji i robotyzacji, które zostanie przeznaczone na:

- usługi rozwojowe w postaci audytu procesów produkcyjnych, usługowych i biznesowych oraz stworzenie mapy drogowej transformacji cyfrowej,
- dofinansowanie wdrożenia rozwiązań zaplanowanych w mapie drogowej transformacji cyfrowej oraz przeszkolenie/przekwalifikowanie pracowników do celów obsługi nowych procesów.

Przewiduje się także działania edukacyjno-promocyjne w makroregionie PW+, mające na celu uwypuklenie korzyści z przeprowadzenia procesu automatyzacji i robotyzacji (zwiększenie wydajności produkcji, uzupełnienie niedoboru pracowników) oraz zagrożenia związane z utratą konkurencyjności w obliczu rewolucji przemysłowej na świecie.

Interwencja zwiększy odporność MŚP na zmiany koniunkturalne i obniży wysokie koszty procesu transformacji cyfrowej. Wsparte przedsiębiorstwa będą budować przewagę konkurencyjną w oparciu o długookresową strategię rozwoju uwzględniającą trendy globalne.

Zakłada się, iż poprzez zastosowanie nowych metod organizacji produkcji, wykorzystujących rozwiązania właściwe Przemysłowi 4.0, w firmach nastąpią zmiany związane z optymalizacją procesów produkcyjnych (zwiększenie produktywności, obniżenie kosztów, skrócenie czasu wytworzenia produktu). Wprowadzone rozwiązania technologiczne pozwolą zmniejszyć problem odpływu pracowników z PW+. Kurczenie się zasobów pracy może zostać częściowo złagodzone właśnie poprzez automatyzację pracy ludzkiej, w szczególności w zakresie prostych i powtarzalnych zadań.

Transformacja modeli biznesowych w kierunku GOZ

W odpowiedzi na wyzwania związane ze zmianami klimatycznymi, środowiskowymi i regulacyjnymi związanymi z **Europejskim Zielonym Ładem** przewiduje się wsparcie MŚP z PW+ w zakresie transformacji modeli biznesowych w kierunku **gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ)**.

Wsparcie zostanie przeznaczone na kompleksowe projekty na rzecz wdrożenia modelu biznesowego opartego na GOZ i obejmie m.in. komponent doradczy (analiza potrzeb w zakresie możliwości wprowadzenia nowych rozwiązań w danym MŚP, stworzenie mapy zielonej

transformacji) oraz wdrożenie działań wynikających z opracowanego modelu biznesowego, np. zaprojektowanie i przeprowadzenie niezbędnych prac dostosowawczych, zakup lub zaprojektowanie nowych technologii, szkolenia, przekwalifikowanie pracowników.

Wspierane będą w szczególności projekty partnerskie mające za zadanie rozwijanie inicjatyw kooperacyjnych prowadzących do symbiozy gospodarczej, bardziej świadomego uczestnictwa w łańcuchach dostaw.

Zakłada się, że wprowadzone zmiany pomogą firmie wyróżnić się na rynku, a także zmniejszyć koszty działalności poprzez bardziej racjonalne zarządzanie zasobami, w tym odpadami, zmniejszenia emisji CO₂, oszczędności zużycia energii i surowców oraz pozwoli dostrzec szanse rynkowe w oferowaniu klientom ekologicznych produktów czy energooszczędnych rozwiązań. To także szansa na zrównoważoną kooperację w ramach lokalnych ekosystemów i rozwój łańcucha dostaw.

Ważnym elementem wsparcia będą także działania mające na celu uświadamianie przedsiębiorcom korzyści, w tym ekonomicznych czy marketingowych, wynikających z wprowadzenia zmian dot. GOZ w firmie.

Wsparcie MŚP - turystyka

Przewidziano również wsparcie firm prowadzących działalność w **branży turystycznej** i pokrewnych. Instrument ten przyczyni się wykorzystania potencjału turystycznego makroregionu do ożywienia gospodarczego w PW+. Preferencyjne wsparcie będzie udzielane na inwestycje MŚP komplementarne do szlaków tematycznych objętych wsparciem w ramach Priorytetu 5.

W ramach CS (iii) wsparcie będzie udzielane w sposób kompleksowy, według jednolitych standardów przyjętych na poziomie makroregionalnym dla wszystkich województw z PW+. Istotnym elementem będzie realizacja działań mających na celu zwiększanie świadomości przedsiębiorców w zakresie korzyści płynących z transformacji w kierunku cyfrowej i zielonej gospodarki.

Kontynuowane będzie podejście uwzględniające wymiar regionalny poprzez wprowadzenie preferencji dla projektów wpisujących się w regionalne inteligentne specjalizacje wspólne dla co najmniej dwóch województw z PW+.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *Do Not Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Przedsiębiorcy, w tym start-upy

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Zgodnie z art. 9 CPR, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania.

Wsparcie będzie udzielane również z poszanowaniem fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej w zakresie m.in. ochrony danych osobowych, równości wobec prawa, równości kobiet i mężczyzn, integracji osób z niepełnosprawnościami, możliwości zwrócenia się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Ponadto wsparcie będzie udzielane z poszanowaniem odpowiedzi postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Interwencja na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski oraz dodatkowo region mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Przewiduje się możliwość realizacji działań międzyregionalnych, transgranicznych lub transnarodowych. Przedmiotem współpracy może być wymiana doświadczeń, popularyzacja dobrych praktyk i podnoszenie kwalifikacji kadr w szczególności w ramach realizacji Platform startowych i budowania ekosystemu startupowego w makroregionie. Ponadto w ramach programów inkubacji przewiduje się: wizyty studyjne, udział w konferencjach i spotkaniach z ekspertami, stworzenie sieci mentorów z wybranego obszaru specjalizacji na danym rynku, współorganizację wspólnych wydarzeń startupowych, współpracę z inkubatorami i akceleratorami międzynarodowymi.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Wsparcie w formie instrumentów finansowych (fundusz pożyczkowy) będzie udzielane firmom działającym w branży turystycznej i branżach pokrewnych ze względu na relatywnie niski poziom ryzyka realizacji inwestycji, zakładany efekt mnożnikowy i duży potencjał do generowania przychodów.

Wsparcie dotacyjne planowane jest w szczególności zakresie finansowania rozwoju start-upów

znajdujących się na najwcześniejszym koncepcyjnym etapie rozwoju pomysłu biznesowego (pre-seed) oraz projektów kompleksowych opartych na rozbudowanym komponencie doradczym/analitycznym, których efektem będzie zmiana modelu prowadzenia biznesu. MŚP z PW+ najczęściej nie mają długookresowej strategii rozwoju przedsiębiorstwa, dlatego brakuje im motywacji do realizacji skomplikowanych projektów, o długim okresie zwrotu z inwestycji. Potrzebny jest zatem silny bodziec do zmiany modelu biznesowego z opartego na niskich kosztach pracy na model oparty na wzornictwie lub zielonej czy cyfrowej transformacji.

Ostateczne rozstrzygnięcie o zakresie i formie wsparcia zostanie podjęte po przeprowadzeniu analizy, zgodnie z art. 58 ust. 3 CPR.

2.1.1.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
1. Przedsiębiorczość i innowacje	I(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa	616	1 965
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji	przedsiębiorstwa	344	1 093
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	320	1 090
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 04	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	przedsiębiorstwa	126	629
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 05	Nowe przedsiębiorstwa objęte wsparciem	przedsiębiorstwa	229	732

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	0	2020	169 604 792	CST 2021	
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 03	Małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe	przedsiębiorstwa	0	2020	745	CST 2021	
1. Przedsiębiorczość i innowacje	1(iii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 04	MŚP wprowadzające innowacje marketingowe lub organizacyjne	przedsiębiorstwa	0	2020	242	CST 2021	

2.1.1.1.3. Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	21	100 000 000
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	25	100 000 000
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	27	300 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	01	400 000 000
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	03	100 000 000

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	32	500 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – „Równouprawnienie płci” w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
1	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	1(iii)	02	200 000 000

2.1.2. Energia i klimat

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ¹⁰
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

* Jeżeli zaznaczone, przejść do sekcji 2.1.1.2.

2.1.2.1. Cel szczegółowy¹¹ CS (iii) Rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania energii poza transeuropejską siecią energetyczną (TEN-E)

2.1.2.1.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Wsparcie będzie przeznaczone na rozwój inteligentnych sieci elektroenergetycznych (systemów dystrybucyjnych), w celu zwiększenia możliwości przyłączenia OZE a także zwiększenia stabilności dostaw energii do odbiorców oraz ograniczenia strat sieciowych. Impulsem do rozwoju inteligentnych sieci elektroenergetycznych jest relatywnie wyższy potencjał Polski Wschodniej do rozwoju OZE oraz popularyzacja paliw alternatywnych w transporcie, w tym elektromobilności.

Wsparcie przyczyni się do rozwijania inteligentnych sieci elektroenergetycznych, które przy zachowaniu efektywności kosztowej oraz zastosowaniu odpowiednich rozwiązań technicznych i cyfrowych zintegrują w sposób zrównoważony wszystkich przyłączonych do niej użytkowników, co przełoży się na dynamiczny rozwój źródeł OZE. Ponadto, z uwagi na fakt, iż rozwój energetyki odnawialnej jest w dużej mierze uwarunkowany możliwością zwiększenia zdolności magazynowania energii elektrycznej, elementem wsparcia będzie również infrastruktura magazynowania energii. Sieci inteligentne pozwalają na lepsze zarządzanie pracą źródeł

¹⁰ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

¹¹ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

wytwórczych, w tym rozproszonych, zapewnienie elastyczności systemu tworzenie potencjału dla rozwoju elektromobilności, ograniczanie strat w przesyłach, podniesienie niezawodności przesyłu i dystrybucji przy zapewnieniu bezpieczeństwa cyfrowego. Ponadto umożliwiają oszczędzanie energii elektrycznej dzięki wyposażeniu odbiorców w inteligentne liczniki umożliwiające śledzenie poziomu zużycia energii w czasie rzeczywistym. W przypadku projektów liniowych możliwa będzie budowa sieci kablowych zamiast linii napowietrznych.

Rezultatem wsparcia będzie zapewnienie możliwości przyłączania kolejnych źródeł energii (rozwój OZE), zmniejszenie liczby awarii sieci, zużycia energii pierwotnej i strat przesyłowych energii elektrycznej wynikających z użytkowania przestarzałej infrastruktury elektroenergetycznej. Interwencja przełoży się na transformację sektorów energetyki i transportu makroregionu w kierunku niskoemisyjnym, czym przyczyni się do realizacji celów polityki klimatycznej UE.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *Do Not Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Odbiorcy oraz wytwórcy energii z OZE przyłączani do sieci elektroenergetycznej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Zgodnie z art. 9 CPR, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania.

Wsparcie będzie udzielane również z poszanowaniem fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej w zakresie m.in. ochrony danych osobowych, równości wobec prawa, równości kobiet i mężczyzn, integracji osób z niepełnosprawnościami, możliwości zwrócenia się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Ponadto wsparcie będzie udzielane z poszanowaniem odpowiednich postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Interwencja będzie realizowana na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego

w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski oraz region mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Wsparcie wpisuje się w cele SUE RMB. Planowane do realizacji inwestycje będą komplementarne do inwestycji sprzyjających synchronizacji systemów elektroenergetycznych państw bałtyckich z systemem Europy kontynentalnej, w szczególności w zakresie rozbudowy infrastruktury przesyłowej na północy Polski w ramach projektu *Harmony Link* (współfinansowanego z CEF).

Ponadto wsparcie będzie komplementarne do działań na rzecz efektywności energetycznej realizowanych w ramach inicjatyw wpisujących się w SUE RMB, m.in. w ramach projektu *Baltic Leadership Programme on Energy Efficiency (Bałtycki Program Przywództwa w obszarze efektywności energetycznej)*.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Obecne tempo prac modernizacyjnych w zakresie sieci energetycznych jest niezadawalające, co ma związek z ograniczonymi środkami finansowymi, którymi dysponują operatorzy systemu. Wsparcie w formie dotacji umożliwi realizację większego zakresu prac i jednocześnie w mniejszym stopniu wpłynie na zwiększenie obciążeń taryfowych dla odbiorców końcowych energii, niż byłoby to w przypadku wykorzystania zwrotnych instrumentów finansowych. Intensywność pomocy będzie ustalana zgodnie z regułami udzielania pomocy publicznej.

2.1.2.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2. Energia i klimat	2(iii)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO23	Cyfrowe systemy zarządzania inteligentnymi systemami energetycznymi	komponenty systemu	0	19

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
2. Energia i klimat	2(iii)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR33	Użytkownicy podłączeni do inteligentnych systemów energetycznych	użytkownicy końcowi /rok	4 378	2020	394 586	CST 2021	

2.1.2.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iii)	53	120 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iii)	01	120 000 000

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iii)	32	120 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawnienie płci w ramach EFS+^{*}, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iii)	03	0

2.1.2.2. Cel szczegółowy¹² CS (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego

2.1.2.2.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Wsparcie zostanie przeznaczone na zwiększenie odporności miast na zagrożenia wynikające ze zmian klimatu, w tym m.in. udostępnianie przestrzeni publicznej zachowującej funkcje przyrodnicze.

Interwencja ma na celu zmniejszenie podatności miast na niekorzystne zjawiska pogodowe oraz stworzenie warunków dla stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyk związanych ze zmianami klimatu. Prowadzić do tego będzie zwiększanie powierzchni czynnych biologicznie i hydrologicznie na obszarach zurbanizowanych, poprzez rozwiązania oparte na ekosystemach i zasobach naturalnych obecnych i rozwijanych w miastach.

Wspierane działania adaptacyjne będą miały charakter spójnych i zintegrowanych przedsięwzięć, kompleksowo oddziaływujących na dostosowanie infrastruktury do ekstremalnych stanów pogodowych, rozwój zielonej oraz zielono-niebieskiej infrastruktury w miastach, zarządzanie wodami opadowymi i roztopowymi, a także likwidację miejskich wysp ciepła.

Wsparcie zostanie przeznaczone na:

- zagospodarowanie wód w zlewniach miejskich (systemy mające za zadanie zapobieganie podtopieniom i zalaniom oraz ograniczanie skutków tych zjawisk, zwiększenie absorpcji gruntu, spowolnienie odpływu oraz retencjonowanie wody wraz z systemami jej dystrybucji podczas suszy, co jest związane głównie z budową zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi) oraz
- zakładanie zielono-niebieskiej infrastruktury w mieście.

Wsparciem objęte będzie również opracowanie dokumentów planistycznych w zakresie adaptacji do zmian klimatu dla miast PW+.

Warunkiem otrzymania dofinansowania dla przedsięwzięć inwestycyjnych będzie posiadanie planu adaptacji do zmian klimatu lub co najmniej przystąpienie do opracowania tego dokumentu poparte stosowną uchwałą rady miasta.

Interwencja nie będzie przeznaczona na przedsięwzięcia z zakresu mobilności miejskiej ani

¹² Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

efektywności energetycznej.

Rezultatem wsparcia będzie podniesienie odporności obszarów miejskich na zaobserwowaną zmienność i prognozowane zmiany klimatu. Wartością dodaną realizowanych inwestycji będzie również poprawa jakości życia mieszkańców dzięki zwiększeniu powierzchni i dostępności terenów zieleni, odgrywających również istotną rolę w zachowaniu i ochronie różnorodności biologicznej.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *Do Not Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz pozostałych miast subregionalnych z podregionów z najwyższą kumulacją gmin zmarginalizowanych oraz mieszkańcy miejscowości o statusie uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Zgodnie z art. 9 CPR, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania.

Wsparcie będzie udzielane również z poszanowaniem fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej w zakresie m.in. ochrony danych osobowych, równości wobec prawa, równości kobiet i mężczyzn, integracji osób z niepełnosprawnościami, możliwości zwrócenia się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Ponadto wsparcie będzie udzielane z poszanowaniem odpowiednich postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Obszary strategicznej interwencji - miasta średnie tracące funkcje społeczno- gospodarcze oraz pozostałe miasta subregionalne z podregionów z najwyższą kumulacją gmin zmarginalizowanych (OSI) zlokalizowane na obszarze Polski Wschodniej (OSI) obejmującym

NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski i mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

W ramach interwencji przewidziano wsparcie zdolności administracyjnych ww. miast w zakresie planowania i realizacji działań adaptacyjnych.

Ze względu na uwarunkowania geograficzne potencjalnych beneficjentów oraz specyfikę planowanych do wdrażania przedsięwzięć przewiduje się możliwość realizacji działań międzyregionalnych, transgranicznych lub transnarodowych, jak również włączenie się w inicjatywy o takim charakterze - przede wszystkim w ramach wymiany wiedzy i doświadczeń z zakresu zarządzania projektami, wsparcia w przygotowaniu i wdrażaniu wartościowych przedsięwzięć, wymiany i popularyzacji dobrych praktyk.

Działania szkoleniowe i informacyjne m.in o charakterze transgranicznym i transnarodowym, takie jak szkolenia, konferencje, seminaria, webinaria, konsultacje z ekspertami z instytucji realizujących analogiczne przedsięwzięcia pozwolą na podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr w zakresie sprawnego wdrażania wartościowych interwencji, będą też miały walor edukacyjny. Kampanie promocyjno-informacyjne skupią się m.in. na ponoszeniu świadomości ekologicznej mieszkańców stref przygranicznych, ale i społeczności międzynarodowej.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Biorąc pod uwagę charakter inwestycji (publiczny, niedochodowy) jak również potencjał administracyjny przyszłych beneficjentów (miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze oraz pozostałe miasta subregionalne z podregionów z najwyższą kumulacją gmin zmarginalizowanych), jedyną formą wsparcia przedsięwzięć, gwarantującą wdrożenie inwestycji w tym obszarze, może być dotacja.

W ramach interwencji nie przewiduje się wsparcia projektów generujących przychody lub oszczędności na działalności operacyjnej beneficjentów.

2.1.2.2.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2. Energia i klimat	2(iv)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	PLRO 178	Liczba miast wspartych w zakresie adaptacji do zmian klimatu	szt.	1	36
2. Energia i klimat	2(iv)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO26	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu	ha	0	499

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
2. Energia i klimat	2(iv)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RRC35	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przeciwpowodziowej	Os.	0	2020	1 461 060	CST 2021	
2. Energia i klimat	2(iv)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RRC95	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	Os.	0	2020	656 802	CST 2021	

2.1.2.2.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iv)	60	255 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iv)	01	255 000 000

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iv)	26	255 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawnienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(iv)	02	102 000 000

2.1.2.3. Cel szczegółowy¹³ (vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

2.1.2.3.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Zrównoważony rozwój społeczny i gospodarczy PW+ musi odbywać się z zapewnieniem ochrony jej naturalnych potencjałów, w tym różnorodności biologicznej na obszarach cennych przyrodniczo i prawnie chronionych. Makroregion Polski Wschodniej obejmuje zróżnicowane krajobrazy i ekosystemy charakteryzujące się bogactwem przyrodniczym. Znaczna jego część objęta jest różnymi formami ochrony przyrody, co wiąże się z występowaniem różnych ograniczeń, które stają się przyczyną wielu napięć społecznych. Interwencja w ramach CS (vii) koncentruje się na podnoszeniu świadomości lokalnych społeczności, edukacji ekologicznej oraz wsparciu infrastruktury służącej tej działalności.

W ramach interwencji zaplanowano wsparcie projektów polegających na rozbudowie bazy edukacyjnej w celu prowadzenia działalności dydaktycznej w powyższym zakresie w parkach narodowych w makroregionie. Interwencją zostaną objęte także inwestycje ukierunkowane na zmniejszanie negatywnej presji na ekosystemy i właściwe ukierunkowanie ruchu turystycznego.

Wsparcie zostanie także przeznaczone na podnoszenie świadomości ekologicznej i promowanie postaw proekologicznych. Wspierane będą kampanie informacyjno-promocyjne, mające na celu zwiększenie świadomości w zakresie potrzeb oraz metod ochrony przyrody, jak również korzyści płynących z dobrze zachowanej przyrody i krajobrazu. Komponent edukacyjny będzie skierowany do lokalnych społeczności, m.in. przedsiębiorców, lokalnych liderów, dzieci i młodzieży, organizacji społecznych, gospodarczych – działania będą dotyczyć korzyści z objęcia ochroną obszarów cennych przyrodniczo, zasad oraz możliwości prowadzenia działalności gospodarczej na terenach chronionych. Uzupelnieniem wsparcia w tym zakresie będzie budowanie zdolności administracyjnej podmiotów realizujących zadania służące ochronie bioróżnorodności w celu sprawniejszego zarządzania oraz przygotowania i realizacji przedsięwzięć związanych z czynną ochroną przyrody.

Interwencja pozwoli na poprawę stanu środowiska przyrodniczego przez zwiększenie świadomości społecznej na temat celów i znaczenia ochrony przyrody i różnorodności biologicznej oraz poprawę zarządzania i działań monitoringowych organów ochrony przyrody i innych podmiotów publicznych zobowiązanych do ochrony.

¹³ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

Interwencja zapewni synergię i komplementarność z działaniami na rzecz ochrony przyrody i zachowania różnorodności biologicznej planowanymi w innych programach. Warunki konieczne dla skutecznej ochrony przyrody i wzmocnienia efektów w szczególności działań ochrony czynnej stanowią:

- zwiększanie świadomości społecznej na temat celów i znaczenia ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, w tym zagrożeń jakie niesie zanieczyszczanie środowiska, zmiany klimatu, zmiany użytkowania gruntów, nadmierna eksploatacji zasobów biologicznych, czy występowanie inwazyjnych gatunków obcych) oraz

- poprawa zarządzania obszarami przez podmioty publiczne zaangażowane w ich ochronę.

Podnoszenie świadomości ekologicznej ma charakter horyzontalny i długofalowy, przyczynia się do realizacji celów klimatycznych.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *Do Not Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

organy ochrony przyrody, społeczności lokalne obszarów chronionych, organizacje pozarządowe, administracja lokalna i regionalna, przedsiębiorcy, turyści, media

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Wsparcie będzie udzielane z poszanowaniem fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej w zakresie m.in. ochrony danych osobowych, równości wobec prawa, równości kobiet i mężczyzn, integracji osób z niepełnosprawnościami, możliwości zwrócenia się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Ponadto wsparcie będzie udzielane z poszanowaniem odpowiednich postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Interwencja na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski i mazowiecki regionalny;

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000] Nie dotyczy

Przewiduje się możliwość realizacji działań międzyregionalnych, transnarodowych

i transgranicznych, w tym realizację projektów z udziałem partnerów zagranicznych. Przedmiotem współpracy będzie nawiązanie współpracy, uruchomienie systemowej wymiany informacji i danych, wypracowanie wspólnych rozwiązań w zakresie ochrony bioróżnorodności, realizacja projektów pilotażowych w celu wypracowania i przetestowania modeli współpracy.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Biorąc pod uwagę charakter inwestycji (publiczny, niedochodowy), jedyną formą wsparcia przedsięwzięć, gwarantującą wdrożenie inwestycji w tym obszarze, może być dotacja. Wsparcie usług publicznych, nieukierunkowanych na prowadzenie działalności gospodarczej, wyklucza generowanie przychodów pozwalających na spłatę zaciągniętych zobowiązań.

2.1.2.3.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
2. Energia i klimat	2(vii)	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	PLRO 194	Liczba obiektów infrastruktury na cele ukierunkowania ruchu turystycznego albo edukacji przyrodniczej	szt.	0	10

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
2. Energia i klimat	2(vii)	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	PLRR 050	Średnioroczna liczba odbiorców działań edukacji przyrodniczej we wspartych ośrodkach	Osoby/rok	0	2020	165 845	CST 2021	

2.1.2.3.3. Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2 (vii)	79	30 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(vii)	01	30 000 000

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(vii)	32	30 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
2	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(vii)	02	12 000 000

2.1.3. Zrównoważona mobilność miejska

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ¹⁴
☒ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

* Jeżeli zaznaczone, przejść do sekcji 2.1.1.2.

2.1.3.1. Cel szczegółowy¹⁵ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej

2.1.3.1.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Interwencja w tworzenie i rozbudowę ekologicznych, zintegrowanych sieci transportu publicznego w ośrodkach miejskich powyżej 50 tys. mieszkańców (ustawowo zobligowani organizatorzy transportu miejskiego): **w miastach** wojewódzkich, miastach średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz pozostałych miastach subregionalnych z podregionów z najwyższą kumulacją gmin zmarginalizowanych, **wraz z ich obszarami funkcjonalnymi**, przyczyni się do zwiększania zrównoważonej mobilności mieszkańców i lepszej kondycji ekologicznej tych obszarów.

W ramach interwencji w CS (viii) planowane jest wsparcie kompleksowych inwestycji w zrównoważoną mobilność w mieście i jego obszarze funkcjonalnym poprzez takie działania jak:

- zakup bezemisyjnego taboru tramwajowego i trolejbusowego, a także taboru

¹⁴ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

¹⁵ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

autobusowego spełniającego wymogi dla „ekologicznie czystych pojazdów” w rozumieniu Dyrektywy 2019/1161 zmieniającej 2009/33/WE, przy czym zakup taboru innego niż bezemisyjny będzie możliwy tylko w przypadku, gdy zakup taboru bezemisyjnego nie będzie uzasadniony z przyczyn eksploatacyjnych lub technicznych;

- budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury na potrzeby transportu zbiorowego i komplementarnych form mobilności (ruch pieszy, rowerowy, oraz inne aktywne formy mobilności), w tym integracja różnych form mobilności w postaci centrów przesiadkowych dla transportu publicznego;
- digitalizacja systemu mobilności w mieście (ITS, wspólne bilety, informacja i planowanie podróży, powiązane z wdrażaniem integracji taryfowej oraz koncepcji „Mobilność jako usługa”).

Nie będą wspierane inwestycje w infrastrukturę drogową służącą dla indywidualnego ruchu samochodowego, z wyłączeniem:

- parkingów P+R („parkuj i jedź”), dla których wsparcie będzie możliwe pod warunkiem zlokalizowania ich na obrzeżach miast, w miejscach zapewniających odpowiednią integrację z publicznym transportem zbiorowym;
- infrastruktury ładowania/ tankowania samochodów zeroemisyjnych, spełniającej wymogi Dyrektywy 2014/94/UE oraz zapewniającej niedyskryminacyjny dostęp dla wszystkich użytkowników – jeżeli nie ma możliwości finansowania inwestycji ze źródeł prywatnych lub z pomocy zwrotnej, a inwestycja uzasadniona jest odpowiednią analizą popytu.

W zakresie ograniczania negatywnego wpływu mobilności na środowisko i klimat, istotne jest zintegrowane planowanie dla całego obszaru aglomeracji, tj. miast i ich obszarów funkcjonalnych, do tego celu służyć będą m.in. instrumenty terytorialne typu ZIT.

Możliwe będzie także wsparcie dla przygotowania Planów Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP), opracowywanych i wdrażanych przez odpowiednie organy miast lub umocowane do tego formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego.

Kluczowym rezultatem wdrażanych działań będzie zapewnienie sprawnie funkcjonującego i atrakcyjnego dla mieszkańców systemu mobilności na obszarze miasta i jego obszaru funkcjonalnego. Istotna zmiana jakościowa dokona się również w zakresie zmniejszenia zużycia paliw kopalnych, emisji CO₂ i innych zanieczyszczeń uciążliwych dla środowiska i mieszkańców m.in. poprzez zwiększenie efektywności energetycznej systemu transportowego. Stworzone zostaną łańcuchy ekomobilności, poprawiające warunki przemieszczania się. Lepsze skomunikowane miast z obszarami funkcjonalnymi, powinno wpłynąć na ograniczenie indywidualnego transportu samochodowego, szczególnie w centrach miast.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *Do Not Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy wspartych miast i ich obszarów funkcjonalnych; przyjezdni (dojeżdżający do pracy, uczniowie, studenci, turyści, inni korzystający z usług w mieście).

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 CPR, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania.

Wsparcie będzie udzielane również z poszanowaniem fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej w zakresie m.in. ochrony danych osobowych, równości wobec prawa, równości kobiet i mężczyzn, integracji osób z niepełnosprawnościami, możliwości zwrócenia się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Ponadto wsparcie będzie udzielane z poszanowaniem odpowiednich postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Inwestycje będą realizowane na terenie miast i obszarów funkcjonalnych: miast wojewódzkich, (OSI) miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz pozostałych subregionalnych miast z podregionów (OSI) z najwyższą kumulacją gmin zmarginalizowanych, zlokalizowanych na obszarze strategicznej interwencji (OSI) wskazanym w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującym NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski i mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Przewiduje się możliwość realizacji działań międzyregionalnych, transgranicznych lub transnarodowych. Przedmiotem współpracy będzie wymiana doświadczeń, popularyzacja dobrych praktyk i podnoszenie kwalifikacji kadr realizujących zadania związane z planowaniem i funkcjonowaniem systemów transportu publicznego w miastach.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Wsparcie obejmuje zadania z zakresu usług publicznych. Wsparcie projektów w formie instrumentów finansowych może skutkować przerzuceniem kosztów na odbiorców, poprzez podniesienie cen usług.

Argumenty za zastosowaniem dotacji::

- podmiotami realizującymi projekty są instytucje publiczne, zaspokajające zbiorowe potrzeby wspólnot zgodnie z przypisanymi zadaniami publicznymi;
- wymiar użyteczności publicznej projektów - stworzenie infrastruktury i zapewnienie taboru dostępnego dla wszystkich użytkowników ze zróżnicowanymi potrzebami, np. z niepełnosprawnościami, z ograniczeniami mobilności, pozwalającej na rozwój publicznego transportu i świadczenia usług użyteczności publicznej, które nie są ukierunkowane na osiągnięcie zysków;
- finansowanie realizacji jak i utrzymania inwestycji, jest dokonywane ze środków publicznych pomimo niskiej stopy zwrotu;
- znaczący udział korzyści środowiskowych przy niskiej opłacalności finansowej inwestycji;
- spodziewany jest znaczący udział korzyści społecznych –poprawa mobilności oraz dostępu do rynków pracy, nauki i służby zdrowia.

2.1.3.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
3. Zrównoważona mobilność miejska	2(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 57	Pojemność ekologicznego taboru do zbiorowego transportu publicznego	pasażerowie	0	28 680
3. Zrównoważona mobilność miejska	2(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 60	Miasta z nowymi lub zmodernizowanymi cyfrowymi systemami transportu miejskiego	miasta	0	12

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
3. Zrównoważona mobilność miejska	2(viii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 62	Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego	Użytkownicy/rok	34 641 413	2020	52 459 879	CST 2021	

2.1.3.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(viii)	81	168 000 000
3	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(viii)	82	252 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(viii)	01	420 000 000

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(viii)	3	420 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawnienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
3	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	2(viii)	02	168 000 000

2.1.4. Spójna sieć transportowa

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ¹⁶
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

* Jeżeli zaznaczone, przejść do sekcji 2.1.1.2.

2.1.4.1. Cel szczegółowy¹⁷ (i) Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T

2.1.4.1.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

<p>Pole tekstowe [8 000]</p> <p>Wsparcie dostępności kolejowej makroregionu obejmie rozwój infrastruktury sieci kolejowej, włączając w to odcinki Wschodniej Magistrali Kolejowej, stanowiącej bezpośrednie połączenie stolic województw PW (kontynuacja działania 3.1 POPW 2014-2020).</p> <p>Kompleksowe inwestycje obejmą przebudowę, modernizację lub rewitalizację wybranych odcinków linii kolejowych na kompleksowej sieci TEN-T (projekty wynikające z programu wieloletniego, obejmującego inwestycje na liniach kolejowych zarządzanych przez PKP PLK S.A. z Krajowego Programu Kolejowego), w tym łączących PW z regionami ościennymi zapewniając włączenie w krajową i międzynarodową sieć kolejową.</p> <p>Aby zapewnić spójność interwencji dopuszcza się realizację projektów do najbliższej stacji węzłowej, znajdującej się poza obszarem wsparcia Programu.</p> <p>Odcinki linii kolejowych zakwalifikowane do wsparcia będą charakteryzowały się wysoką</p>
--

¹⁶ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

¹⁷ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

częstotliwością przewozów w ruchu pasażerskim lub towarowym, pozwalając na skuteczne konkurowanie kolei z transportem drogowym. Pierwszeństwo uzyskają inwestycje na odcinkach o najwyższych częstotliwościach połączeń kolejowych oraz zapewniające multimodalną integrację z innymi usługami zrównoważonego transportu. Interwencja obejmie również inwestycje w infrastrukturę obsługi podróżnych, w tym dworców, wraz z jej dostosowaniem do potrzeb osób o ograniczonej mobilności oraz wyposażeniem w stanowiska parkowania rowerów.

Inwestycje przyczynią się do poprawy spójności sieci kolejowej. Podniesienie parametrów technicznych linii, zwiększenie prędkości i częstotliwości przewozów przy zachowaniu bezpieczeństwa ruchu, unowocześnienie infrastruktury i dostosowanie jej do potrzeb osób o ograniczonej mobilności oraz poprawa multimodalnej integracji transportu wpłynie na większą konkurencyjność oferty przewozowej. Oczekiwany rezultat będzie zwiększenie udziału transportu kolejowego w przewozach w skali regionalnej, makroregionalnej i krajowej, tak towarowych jak i pasażerskich. Spodziewane przeniesienie części ruchu z dróg na tory, stworzy lepsze warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, przybliży rynki pracy i dostępność ośrodków miejskich oferujących usługi publiczne wyższego rzędu, oraz wywrze pozytywny wpływ na stan środowiska naturalnego. Cel interwencji w zakresie infrastruktury trwałej i odpornej na zmiany klimatu zostanie osiągnięty poprzez zastosowanie dopasowanych i adekwatnych rozwiązań, norm, materiałów i wymagań na etapie przygotowania inwestycji w zakresie projektowania, budowy i utrzymania infrastruktury kolejowej.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *Do Not Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Mieszkańcy makroregionu, turyści, przedsiębiorstwa produkcyjne, usługowe i sektora transportu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Zgodnie z art. 9 CPR, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania.

Wsparcie będzie udzielane również z poszanowaniem fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej w zakresie m.in. ochrony danych osobowych, równości wobec prawa, równości kobiet i mężczyzn, integracji osób z niepełnosprawnościami, możliwości zwrócenia się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Ponadto wsparcie będzie udzielane z poszanowaniem odpowiednich postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Interwencja na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski oraz dodatkowo region mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Przewidywane do wsparcia inwestycje polegają na rozwoju sieci kolejowej na terenie wschodniej Polski. Ze względu na charakter inwestycji nie przewiduje się działań międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Argumenty za zastosowaniem dotacji :

- PKP PLK SA i PKP SA są podmiotami zarządzającymi infrastrukturą kolejową i dworcową w Polsce, wykonując kompetencje władzy publicznej w zakresie utrzymania, budowy i modernizacji infrastrukturyo znaczeniu krajowym;
- wymiar użyteczności publicznej projektów - stworzenie infrastruktury dostępnej dla wszystkich, pozwalającej na rozwój publicznego transportu i świadczenia usług publicznych, nieukierunkowanych na osiągnięcie zysków;
- przychody generowane przez projekty, nie są wystarczające dla pokrycia nakładów inwestycyjnych i kosztów operacyjnych beneficjenta - finansowanie, kosztów inwestycji i utrzymania linii kolejowych, jest dokonywane głównie ze środków publicznych;
- PKP PLK SA i PKP SA, jako właściciel infrastruktury, udostępniają ją wszystkim zainteresowanym przewoźnikom („operatorom”) na równych, niedyskryminacyjnych zasadach. Przewoźnicy kolejowi, świadczą usługi przewozów na udostępnionej infrastrukturze pasażerom, zleceniodawcom przewozu towarów („użytkownikom końcowym”) na warunkach rynkowych.

2.1.4.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4. Spójna sieć transportowa	3(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 49	Długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych - TEN-T	km	0	119

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
4. Spójna sieć transportowa	3(i)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 101	Oszczędność czasu dzięki udoskonalonej infrastrukturze kolejowej	osobodni/rok	0	2020	4 653	CST 2021	

2.1.4.1.3. Indykatory podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(i)	101	250 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(i)	01	250 000 000

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(i)	32	250 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawnienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(i)	02	100 000 000

2.1.4.2. Cel szczegółowy¹⁸ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej

2.1.4.2.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [8 000]

Celem interwencji jest poprawa dostępności PW+ poprzez rozwój zrównoważonego, inteligentnego, multimodalnego transportu oraz jego integrację z siecią TEN-T.

Wsparciem zostaną objęte następujące kategorie **inwestycji w infrastrukturę dróg wojewódzkich** (projekty wynikające z Regionalnych Planów Transportowych, co zapewni demarkację z inwestycjami drogowymi, które będą realizowane w programach regionalnych):

- budowa lub przebudowa dróg w celu ustanowienia niezbędnych połączeń do sieci TEN-T, przejść granicznych oraz innych gałęzi zrównoważonego transportu (np. terminali intermodalnych, węzłów kolejowych),
- budowa lub przebudowa dróg w celu umożliwienia wykonywania codziennych przewozów publicznego transportu zbiorowego o charakterze użyteczności publicznej,
- budowa obwodnic,
- punktowe inwestycje poprawiające bezpieczeństwo ruchu drogowego,
- rozwój Inteligentnych Systemów Transportowych,
- budowa infrastruktury ładowania/ tankowania samochodów zeroemisyjnych, spełniającej wymogi Dyrektywy 2014/94/UE oraz zapewniającej niedyskryminacyjny dostęp dla wszystkich użytkowników – jeżeli nie ma możliwości finansowania inwestycji ze źródeł prywatnych lub z pomocy zwrotnej, a inwestycja uzasadniona jest analizą popytu wynikającą z odpowiedniego dokumentu planowania transportu.

W przypadku projektów obejmujących przebudowę lub budowę dróg, realizowane inwestycje zapewnią dostosowanie nośności dróg do nacisku 11,5 t na oś. Do wsparcia zostaną zakwalifikowane wyłącznie projekty drogowe wykazujące korzystny stosunek efektów społeczno-ekonomicznych do poniesionych kosztów.

Planowana interwencja zapewni kontynuację działań w zakresie usprawnienia sieci dróg poprzez dalsze dowiązywanie jej do sieci TEN-T oraz ważnych węzłów logistycznych. Budowa obwodnic umożliwi dodatkowo wyprowadzenie ruchu tranzytowego z miejscowości, co przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, wzrostu bezpieczeństwa i redukcji emisji. W rezultacie planowany zakres interwencji wpłynie na podniesienie konkurencyjności

¹⁸ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

i ożywienie przedsiębiorczości w makroregionie, zwiększenie mobilności zawodowej mieszkańców oraz poprawę dostępu do usług publicznych.

Ponadto w CS (ii) zaplanowano zwiększenie dostępności kolejowej makroregionu, komplementarnie do interwencji zaplanowanej w ramach CS (i) w ramach uzupełnienia kompleksowej sieci TEN-T. Wsparcie obejmie **rozwój infrastruktury sieci kolejowej**, włączając w to odcinki Wschodniej Magistrali Kolejowej, stanowiącej bezpośrednie połączenie stolic województw PW (kontynuacja działania 3.1 POPW 2014-2020). Kompleksowe inwestycje obejmą przebudowę, modernizację lub rewitalizację wybranych odcinków linii kolejowych, charakteryzujących się kluczowym znaczeniem dla zwiększenia dostępności makroregionu i poprawy jakości i częstotliwości połączeń prowadzących do sieci TEN-T (projekty wynikające z programu wieloletniego, obejmującego inwestycje na liniach kolejowych zarządzanych przez PKP PLK S.A., w tym łączących obszar PW+ z regionami ościennymi zapewniając włączenie w krajową i międzynarodową sieć kolejową.

Aby zapewnić spójność interwencji dopuszcza się realizację projektów do najbliższej stacji węzłowej, znajdującej się poza obszarem wsparcia Programu.

Odcinki linii kolejowych zakwalifikowane do wsparcia będą charakteryzowały się wysoką częstotliwością przewozów w ruchu pasażerskim lub towarowym, pozwalając na skuteczne konkurowanie kolei z transportem drogowym. Pierwszeństwo uzyskają inwestycje na odcinkach o najwyższych częstotliwościach połączeń kolejowych oraz zapewniające multimodalną integrację z innymi usługami zrównoważonego transportu. Interwencja obejmie również inwestycje w infrastrukturę obsługi podróżnych, w tym dworców, wraz z jej dostosowaniem do potrzeb osób o ograniczonej mobilności oraz wyposażeniem w stanowiska parkowania rowerów.

Inwestycje przyczynią się do poprawy spójności sieci kolejowej PW+. Podniesienie parametrów technicznych linii, zwiększenie prędkości i częstotliwości przewozów przy zachowaniu bezpieczeństwa ruchu oraz unowocześnienie infrastruktury i dostosowanie jej do potrzeb osób o ograniczonej mobilności oraz poprawa multimodalnej integracji transportu wpłynie na większą konkurencyjność oferty przewozowej.

Oczekiwanym rezultatem będzie zwiększenie udziału transportu kolejowego w przewozach w skali regionalnej, makroregionalnej i krajowej, tak towarowych jak i pasażerskich. Oczekiwane przeniesienie części ruchu z dróg na tory, stworzy lepsze warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, przybliży rynki pracy i dostępność ośrodków oferujących usługi publiczne wyższego rzędu, oraz wywrze pozytywny wpływ na stan środowiska naturalnego. Cel interwencji w zakresie infrastruktury trwałej i odpornej na zmiany klimatu zostanie osiągnięty poprzez zastosowanie dopasowanych i adekwatnych rozwiązań, norm, materiałów i wymagań na etapie przygotowania inwestycji w zakresie projektowania, budowy i utrzymania dróg i kolei.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. *Do Not Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 Ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Mieszkańcy makroregionu, przyjezdni, w tym turyści, przedsiębiorstwa produkcyjne, usługowe i sektora transportu.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Zgodnie z art. 9 CPR, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania.

Wsparcie będzie udzielane również z poszanowaniem fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej w zakresie m.in. ochrony danych osobowych, równości wobec prawa, równości kobiet i mężczyzn, integracji osób z niepełnosprawnościami, możliwości zwrócenia się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Ponadto wsparcie będzie udzielane z poszanowaniem odpowiednich postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Interwencja na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski oraz dodatkowo region mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Przewidywane do wsparcia inwestycje polegają na rozwoju sieci drogowej na terenie wschodniej Polski. Ze względu na charakter inwestycji nie przewiduje się działań międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych.

W zakresie wsparcia infrastruktury drogowej wsparcie zostanie udzielone w formie dotacji, ze względu na:

- wymiar użyteczności publicznej projektów – stworzenie infrastruktury dostępnej, pozwalającej na rozwój m.in. publicznego transportu i świadczenia usług publicznych, które nie są ukierunkowane na osiągnięcie zysków;
- podmioty realizujące projekty, które wykonują zadania o charakterze publicznym, określone stosownymi ustawami, zaspokajają zbiorowe potrzeby wspólnot zgodnie z przypisanymi zadaniami publicznymi;
- finansowanie kosztów inwestycji i utrzymania, jest dokonywane ze środków publicznych, gdyż za użytkowanie wspartych dróg nie pobiera się opłat – nie generują zysków;
- spodziewany znaczący udział korzyści społecznych – poprawa mobilności, zapewnienie dostępu do rynków pracy usług publicznych;

W zakresie wsparcia infrastruktury kolejowej argumenty przemawiające za zastosowaniem dotacji są analogiczne jak dla zakresu interwencji w Celu szczegółowym (i) Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T.

2.1.4.2.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
4. Spójna sieć transportowa	3(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 46	Długość dróg przebudowanych lub zmodernizowanych – poza TEN-T	km	0	249
4. Spójna sieć transportowa	3(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 44	Długość nowych lub rozbudowanych dróg – poza TEN-T	km	0	19
4. Spójna sieć transportowa	3(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCO 50	Długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych - poza TEN-T	km	0	177

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
4. Spójna sieć transportowa	3(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 56	Oszczędność czasu dzięki udoskonalonej infrastrukturze drogowej	osobodni/rok	0	2020	1 279 208	CST 2021	
4. Spójna sieć transportowa	3(ii)	EFRR	Słabiej rozwinięte	RCR 101	Oszczędność czasu dzięki udoskonalonej infrastrukturze kolejowej	osobodni/rok	0	2020	6 932	CST 2021	

2.1.4.2.3. Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(ii)	89	172 000 000
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(ii)	90	258 000 000
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(ii)	102	250 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(ii)	01	680 000 000

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(ii)	32	680 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawnienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
4	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	3(ii)	02	272 000 000

2.1.5. Turystyka oraz usługi uzdrowiskowe

☐ Ten priorytet dotyczy zatrudnienia ludzi młodych
☐ Ten priorytet dotyczy innowacyjnych działań społecznych
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+*
☐ Ten priorytet dotyczy wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ ¹⁹
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie mobilności miejskiej określonego w art. 3 ust. 1 lit. b) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności
☐ Ten priorytet dotyczy celu szczegółowego w zakresie łączności cyfrowej określonej w art. 3 ust. 1 lit. a) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

2.1.5.1. Cel szczegółowy²⁰ (v) Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej

2.1.5.1.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

W ramach interwencji w CS (v) planowany jest rozwój infrastruktury i wyposażenia podmiotów świadczących kompleksowe usługi sanatoryjne, uzdrowiskowe, co odpowiada na rosnący popyt na usługi lecznicze wskutek starzenia się społeczeństwa i pandemii COVID-19.

Wsparcie będzie przeznaczone na budowę lub modernizację infrastruktury zakładów lecznictwa uzdrowiskowego oraz ich wyposażenie w sprzęt związany ze świadczeniem usług lecznictwa uzdrowiskowego.

Wsparcie pozwoli na podniesienie standardów usług leczniczych i rehabilitacyjnych świadczonych na terenie miejscowości uzdrowiskowych oraz obszarów ochrony uzdrowiskowej w PW. Powyższe przyczyni się do zwiększenia podaży wysokiej jakości usług leczniczych oraz do wzrostu konkurencyjności miejscowości uzdrowiskowych na tle podobnych miejscowości w kraju. Wsparcie wpłynie na tworzenie nowych miejsc pracy zarówno w podmiotach świadczących usługi

¹⁹ W przypadku gdy zasoby w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) rozporządzenia w sprawie EFS+ są uwzględniane do celów art. 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS+.

²⁰ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

uzdrowiskowe jak i w usługach powiązanych z działalnością uzdrowisk (gastronomia, hotelarstwo, handel).

Dofinansowanie zostanie skierowane do podmiotów realizujących świadczenia z zakresu leczenia uzdrowiskowego w ramach publicznego systemu ochrony zdrowia, finansowanych z NFZ. Przyznanie dofinansowania podmiotom udzielającym świadczeń zdrowotnych ze środków publicznych będzie możliwe pod warunkiem uzyskania pozytywnej opinii o celowości inwestycji w sektorze zdrowia, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. 2004 nr 210 poz. 2135 z późn. zm.).

Finansowane będą wyłącznie projekty zgodne z Planem działań w sektorze zdrowia (Plan działań) akceptowanym przez Komitet Sterujący ds. koordynacji EFSI w sektorze zdrowia.

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. Do *Not Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Osoby korzystające z usług uzdrowiskowych, w tym w ramach rehabilitacji po COVID-19; mieszkańcy miejscowości uzdrowiskowych.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Zgodnie z art. 9 CPR, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania.

Wsparcie będzie udzielane również z poszanowaniem fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej w zakresie m.in. ochrony danych osobowych, równości wobec prawa, równości kobiet i mężczyzn, integracji osób z niepełnosprawnościami, możliwości zwrócenia się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Ponadto wsparcie będzie udzielane z poszanowaniem odpowiednich postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Miejscowości uzdrowiskowe oraz mające status obszarów ochrony uzdrowiskowej zlokalizowane na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski i warmińsko-mazurski oraz mazowiecki regionalny.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Przewidywane do wsparcia inwestycje polegają na rozwoju infrastruktury i wyposażenia podmiotów świadczących kompleksowe usługi sanatoryjne, uzdrowiskowe na terenie Polski Wschodniej. Ze względu na charakter inwestycji nie przewiduje się działań międzyregionalnych, transgranicznych i transnarodowych.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Planuje się wsparcie w formie dotacji. Aktualny, wymagający wsparcia, stan infrastruktury i wyposażenia podmiotów świadczących usługi uzdrowiskowe jest pochodną ich kondycji finansowej. Są to podmioty publiczne – szpitale, zakłady lecznictwa uzdrowiskowego, spółki Skarbu Państwa, spółki komunalne z udziałem JST – zasadniczą część swoich usług zdrowotnych prowadzą po zasileniu środkami budżetu państwa – NFZ. W przypadku takich podmiotów jedynie dotacyjny charakter wsparcia uprawdopodobnia realizację inwestycji i osiągnięcie celów wsparcia w postaci podniesienia dostępności i jakości ww. usług zdrowotnych.

2.1.5.1.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5. Turystyka oraz usługi uzdrowiskowe	4(v)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO69	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	Osoby/rok	0	7 400

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
5. Turystyka oraz usługi uzdrowiskowe	4(v)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR73	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	użytkownicy/rok	20 104	2020	25 464	CST 2021	

2.1.5.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(v)	128	75 000 000

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(v)	01	75 000 000

Tabela 6: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(v)	32	75 000 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawienie płci w ramach EFS+^{*}, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(v)	02	30 000 000

2.1.5.2. Cel szczegółowy²¹ CS (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

2.1.5.2.1. Interwencje w ramach Funduszy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i), (iii), (iv), (v), (vi) i (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+:

Pole tekstowe [8 000]

Celem interwencji jest wzmacnianie **turystyki** w makroregionie na poziomie regionalnym jak i lokalnym, poprzez wykorzystanie potencjału współpracy, wielokulturowego dziedzictwa i unikalnych zasobów przyrodniczych.

Wsparciem zostaną objęte inwestycje w obiekty/ miejsca, które poprzez powiązanie ich ze sobą, tworzą spójny produkt – szlak turystyczny, odwołujący się do walorów historycznych, kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych makroregionu. Wspierane będą produkty turystyczne o oddziaływaniu ponadregionalnym, a przede wszystkim te, które przechodzą przez granice województw (tzw. wewnętrzne peryferia) i łączą minimum dwa z nich. Zakłada się wsparcie kompleksowych projektów obejmujących:

- modernizację lub budowę obiektów/ przestrzeni stanowiących element zintegrowanego produktu turystycznego,
- modernizację lub budowę infrastruktury ułatwiającej dostęp do ww. miejsc, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, system oznakowania, zagospodarowanie terenu z poszanowaniem standardów ochrony zieleni,
- działania z zakresu digitalizacji oferty szlaku i przystosowania do działania w warunkach kryzysu,
- opracowanie i wdrożenie kompleksowej strategii zarządzania i rozwoju produktu turystycznego, w tym: spójna identyfikacja wizualna, marketing, podział praw i obowiązków pomiędzy partnerami projektu.

Rezultatem wsparcia będzie wykorzystanie, w zrównoważony sposób, potencjału turystycznego, w celu zapewnienia rozwoju społeczno-gospodarczego przede wszystkim lokalnych społeczności w korytarzu szlaków. Należy szczególnie podkreślić, iż interwencja będzie generowała liczne korzyści w kontekście społecznym poprzez tworzenie nowych możliwości spędzenia wolnego czasu przez turystów oraz warunków do nawiązywania więzi społecznych (poprawa walorów estetycznych przestrzeni/ miejsc oraz oferta wspieranych przedsięwzięć). Wsparcie przyczyni się do budowania regionalnej i lokalnej tożsamości kulturowej oraz kompetencji kulturowych. Przyniesie również korzyści społeczne w zakresie generowania zaangażowania społecznego (w tym włączenia społecznego).

²¹ Z wyjątkiem celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) rozporządzenia w sprawie EFS+.

Interwencja stworzy także warunki dla rozwoju przedsiębiorstw z branży turystycznej, wspieranej komplementarnie w ramach Priorytetu 1.

Wsparcie zwiększy także ofertę wysokiej jakości, trwałych (trwałość inwestycji w długim okresie czasu) i rozpoznawalnych produktów turystycznych, co ugruntuje pozycję sektora turystyki w gospodarce makroregionu i jest zgodne ze strategiami rozwoju województw PW+.

Inwestycje w turystykę będą respektować zasadę zrównoważonego oddziaływania na środowisko, potrzebę rozwoju cyfrowego (długoterminowe potrzeby w zakresie cyfrowej i zielonej transformacji), zasadę dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami (w tym osób z niepełnosprawnościami), zasadę stabilności i efektywności finansowej* oraz odporności na kryzys. Inwestycje będą opierać się na ocenie potrzeb i będą angażowały społeczności lokalne (w tym grupy defaworyzowane), partnerów społecznych oraz organizacje pozarządowe. Ponadto wsparcie powinno uwzględniać synergie z rozwojem zielonych i cyfrowych umiejętności w ramach EFS+, aby zapewnić rozwój potencjału ludzkiego w zakresie zarządzania wspieranymi obiektami.

* zgodnie z rekomendacjami Raportu ETO pn. „Unijne inwestycje w obiekty kultury – kwestia wymagająca lepszego kierunkowania działań i sprawniejszej koordynacji” (Luty 2020).

Rodzaje działań zostały ocenione jako zgodne z zasadą DNSH (ang. Do *Not Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), ponieważ ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów:

Pole tekstowe [1 000]

Turystyka: mieszkańcy miejscowości w korytarzu szlaków, organizacje pozarządowe, turyści odwiedzający makroregion, JST.

Działania na rzecz zapewnienia równości, włączenia społecznego i niedyskryminacji – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i art. 6 rozporządzenia w sprawie EFS+

Pole tekstowe [2 000]

Zgodnie z art. 9 CPR, państwa członkowskie mają obowiązek podjęcia działań w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na gruncie polskim niniejszy artykuł jest realizowany w ramach horyzontalnych zasad równościowych. Tym samym, w każdym z celów szczegółowych Programu ww. zasady będą przestrzegane na każdym poziomie wdrażania.

Wsparcie będzie udzielane również z poszanowaniem fundamentalnych praw człowieka określonych w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej w zakresie m.in. ochrony danych osobowych, równości wobec prawa, równości kobiet i mężczyzn, integracji osób z niepełnosprawnościami, możliwości zwrócenia się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Ponadto wsparcie będzie udzielane z poszanowaniem odpowiednich postanowień Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

Wskazanie konkretnych terytoriów objętych wsparciem, z uwzględnieniem planowanego wykorzystania narzędzi terytorialnych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (v) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Interwencja na terenie obszaru strategicznej interwencji (OSI) wskazanego w KSRR jako wschodnia Polska i obejmującego NUTS2: lubelski, podkarpacki, podlaski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski i mazowiecki regionalny, ze szczególnym uwzględnieniem podregionów (OSI) z najwyższą kumulacją gmin zmarginalizowanych.

Działania międzyregionalne, transgraniczne i transnarodowe – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vi) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [2 000]

Przewiduje się możliwość realizacji działań międzyregionalnych, transgranicznych lub transnarodowych.

Przedmiotem współpracy może być wymiana doświadczeń, popularyzacja dobrych praktyk i podnoszenie kwalifikacji kadr realizujących zadania związane z tworzeniem i funkcjonowaniem sieciowych produktów turystycznych. Ponadto, rozwój produktu turystycznego przez włączenie obiektów z innych krajów lub promowanie produktu poza granicami kraju.

Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych – art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (vii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [1 000]

Przewiduje się wsparcie w formie dotacji. Inwestycje będą nastawione na realizację zadań publicznych o charakterze niekomercyjnym.

Niedochodowy charakter realizowanych inwestycji w przypadku zastosowania instrumentów finansowych wpływałby na ograniczone możliwości spłat zaciągniętego zobowiązania (rat pożyczek) ze środków finansowych wygenerowanych z oszczędności lub z przychodów.

Ponadto PW+ jako OSI charakteryzuje się szczególnymi zaniedbaniami w zakresie ilości i jakości dostępnej infrastruktury. Dotacja ma na celu zapewnienie infrastruktury niezbędnej dla uruchomienia procesów rozwoju gospodarczego oraz spowolnienia niekorzystnych procesów ekonomicznych i społecznych.

2.1.5.2.2. Wskaźniki

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 8 rozporządzenia w sprawie EFRR i Funduszu Spójności

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
5. Turystyka oraz usługi uzdrowiskowe	4 (vi)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCO77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	obiekty	0	3

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 3: Wskaźniki rezultatu

Priorytet	Cel szczegółowy	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Wartość bazowa lub wartość odniesienia	Rok odniesienia	Cel końcowy (2029)	Źródło danych [200]	Uwagi [200]
5. Turystyka oraz usługi uzdrowiskowe	4 (vi)	EFRR	Regiony słabiej rozwinięte	RCR77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	odwiedzający/rok	1 337 181	2019	2 037 820	CST 2021	

2.1.5.2.3. Indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji (nie dotyczy EFMRA)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. d) ppkt (viii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(vi)	165	140 380 787

Tabela 5: Wymiar 2 – forma finansowania

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(vi)	01	140 380 787

Tabela 3: Wymiar 6 – terytorialny mechanizm realizacji i ukierunkowanie terytorialne

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(vi)	32	140 380 787

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawnienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Cel szczegółowy	Kod	Kwota (w EUR)
5	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	4(vi)	02	56 152 315

2.1.1.1.4. Indykacyjny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji dla EFMRA

Nie dotyczy

2.2. Priorytety dotyczące pomocy technicznej

Pomoc techniczna

2.2.1. Priorytet dotyczący pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

2.2.1.1. Interwencja w ramach Funduszy

Powiązane rodzaje działań – art. 22 ust. 3 lit. e) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Priorytet 6. Pomoc techniczna

Realizacja Priorytetu 6 ma na celu **zapewnienie efektywnego systemu zarządzania i wdrażania Programu**, a tym samym przyczyni się do realizacji celu głównego Programu. Wsparcie udzielane w ramach niniejszego Priorytetu jest komplementarne do wsparcia udzielonego w ramach pomocy technicznej pozostałych programów, w szczególności programu horyzontalnego w zakresie pomocy technicznej zgodnie z przyjętą linią demarkacyjną.

Priorytet 6 obejmuje następujące obszary:

- **potencjał instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu**, tj. odpowiedzialnych za przygotowanie, zarządzanie, wdrażanie, monitorowanie, informowanie, ewaluację oraz kontrolę operacji finansowanych ze środków Programu oraz instytucji mających znaczący wpływ na wdrażanie Programu lub potencjał beneficjentów Programu;
- **potencjał wnioskodawców i beneficjentów Programu** w zakresie działań szkoleniowych i informacyjnych;
- **informacja i promocja** oraz **proces ewaluacji w ramach Programu**.

Cel priorytetu będzie realizowany m.in. poprzez:

- finansowanie wydatków osobowych instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu oraz instytucji mających znaczący wpływ na wdrażanie Programu i/ lub potencjał beneficjentów Programu z wyjątkiem Instytucji Zarządzającej;
- podnoszenie kwalifikacji personelu zaangażowanego w ww. instytucjach m.in. poprzez szkolenia oraz inne formy podnoszenia kwalifikacji;
- wynajem pomieszczeń (m.in. biurowych, konferencyjnych, archiwów), wyposażenie miejsca pracy;
- zakup i instalację sprzętu i wyposażenia;
- pokrycie kosztów eksploatacji sprzętu i wyposażenia oraz zakup niezbędnych licencji i oprogramowania informatycznego, a także zakupu usług telekomunikacyjnych i teleinformatycznych dla potrzeb efektywnej realizacji Programu;
- budowę, rozbudowę oraz utrzymanie narzędzi informatycznych, mających na celu obsługę Programu;
- wsparcie procesu zarządzania i wdrażania Programu, w tym m.in.:

- wsparcie procesu oceny i selekcji projektów;
- wsparcie procesu kontroli oraz działań związanych ze zwalczaniem nadużyć finansowych na szkodę UE;
- organizacja spotkań, komitetów, grup roboczych, zespołów itp.;
- przygotowanie analiz, ekspertyz, sprawozdań, w tym związanych z zapewnieniem spójnej i zintegrowanej interwencji Programu;
- finansowanie kosztów procesu ewaluacji: wspierających projektowanie i wdrażanie programu; oceniających wpływ; ex-post/retrospektywnych oraz dotyczących kolejnych perspektyw;
- finansowanie pomocy udzielonej przez ekspertów zewnętrznych;
- ułatwienie dostępu do zasobów wiedzy zgromadzonych w poprzednich perspektywach finansowych;
- finansowanie działań związanych z finalizacją prac w zakresie perspektywy finansowej 2014-2020 oraz 2007-2013 w instytucjach będących beneficjentami priorytetu;
- finansowanie kosztów przygotowania przyszłych interwencji ze środków UE, w tym prac związanych z przygotowaniem kolejnej perspektywy finansowej 2028-2034;
- realizację działań informacyjno-promocyjnych, w tym: działania szkoleniowe i informacyjne dla potencjalnych beneficjentów i wnioskodawców.

Główne grupy docelowe – art. 22 ust. 3 lit. e) ppkt (iii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

a) Instytucje systemu wdrażania, b) beneficjenci i potencjalni beneficjenci Programu, c) członkowie grup, komitetu monitorującego i ich zastępcy

2.2.1.2. Wskaźniki

Wskaźniki produktu wraz z odpowiadającymi celami pośrednimi i celami końcowymi

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) ppkt (ii) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 2: Wskaźniki produktu

Priorytet	Fundusz	Kategoria regionu	Nr identyfikacyjny [5]	Wskaźnik [255]	Jednostka miary	Cel pośredni (2024)	Cel końcowy (2029)
6. Pomoc techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z pomocy technicznej	sztuka	146	146
6. Pomoc techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 151	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	sztuka	6	17
6. Pomoc techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 152	Liczba opracowanych ekspertyz	sztuka	52	107
6. Pomoc techniczna	EFRR	Słabiej rozwinięte	PLRO 155	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	osoby	2 815	8 634

2.2.1.3. Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. e) ppkt (iv) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 4: Wymiar 1 – zakres interwencji

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6. Pomoc techniczna	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	179	6 270 000
6. Pomoc techniczna	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	180	29 724 012
6. Pomoc techniczna	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	181	752 000
6. Pomoc techniczna	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	182	874 000

Tabela 7: Wymiar 6 – uzupełniające obszary tematyczne EFS+

Nie dotyczy

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
-	-	-	-	-

Tabela 8: Wymiar 7 – Równouprawnienie płci w ramach EFS+*, EFRR, Funduszu Spójności i FST

Nr priorytetu	Fundusz	Kategoria regionu	Kod	Kwota (w EUR)
6. Pomoc techniczna	EFRR	regiony słabiej rozwinięte	02	15 048 005

* W przypadku wkładu z EFS+ na rzecz monitorowania kwestii równouprawnienia płci zastosowanie ma co do zasady współczynnik w wysokości 40 %. Współczynnik w wysokości 100 % ma zastosowanie w przypadku gdy państwo członkowskie zdecyduje się skorzystać z art. 6 rozporządzenia EFS+, a także w przypadku działań dotyczących równouprawnienia płci w ramach poszczególnych programów.

Tabela 9: Indykatorywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji dla EFMRA

Nie dotyczy

2.2.2. Priorytet dotyczący pomocy technicznej na podstawie art. 37 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (należy powtórzyć dla każdego takiego priorytetu dotyczącego pomocy technicznej)

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. f) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy

3. Plan finansowy

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) ppkt (i)–(iii); art. 112 ust. 1, 2 i 3 oraz art. 14 i 26 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

3.1. Przesunięcia i wkłady²²

Podstawa prawna: art. 14, 26 i 27 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy

3.2. FST: alokacje w ramach programu i przesunięcia²³

Nie dotyczy

3.3. Przesunięcia między kategoriami regionu wynikające z przeglądu śródkresowego

Nie dotyczy

3.4. Przesunięcia zwrotne²⁴

Nie dotyczy

²² Dotyczy wyłącznie zmian programu zgodnie z art. 14 i 26 z wyjątkiem przesunięć uzupełniających do FST zgodnie z art. 27 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów. Przesunięcia nie mają wpływu na roczny podział środków finansowych na poziomie WRF dla danego państwa członkowskiego.

²³ Przesunięcia nie mają wpływu na roczny podział środków finansowych na poziomie WRF dla danego państwa członkowskiego.

3.5. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) ppkt (i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów oraz art. 3, 4 i 7 rozporządzenia w sprawie FST

Tabela 10. Środki finansowe w podziale na poszczególne lata

Fundusz	Kategoria regionu	2021	2022	2023	2024	2025	2026		2026	2027		2027	Ogółem
							Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	wyłącznie EFMRA	Środki finansowe bez kwoty elastyczności	Kwota elastyczności	wyłącznie EFMRA	
EFRR	Słabiej rozwinięte	308 523 468	323 120 461	338 157 004	355 960 412	374 489 234	196 882 683	196 882 683	n/d	206 992 427	206 992 427	n/d	2 508 000 799
Ogółem		308 523 468	323 120 461	338 157 004	355 960 412	374 489 234	196 882 683	196 882 683	-	206 992 427	206 992 427	-	2 508 000 799

3.6. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. g) ppkt (ii), art. 22 ust. 6 i art. 36 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

W przypadku programów w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”, gdy w umowie partnerstwa wybrano pomoc techniczną zgodnie z art. 36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów.

Tabela 11. Łączne środki finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz współfinansowanie krajowe (euro)

Nr celu polityki lub pomoc techniczna (PT)	Priorytet	Podstawa obliczenia wsparcia unijnego (łącznie koszty kwalifikowalne lub wkład publiczny)	Fundusz	Kategoria regionu*	Wkład Unii	Podział wkładu Unii		Wkład krajowy	Indykatywny podział wkładu krajowego		Ogółem	Stopa dofinansowania
						Wkład Unii	Kwota elastyczności		publiczny	prywatny		
					(a)=(g)+(h)	(g)	(h)		(b)=(c)+(d)	(c)		
1	Priorytet 1	ogółem	EFRR	Słabiej rozwinięte	500 000 000	419 482 659	80 517 341	88 235 294	13 235 294	75 000 000	588 235 294	85%
2	Priorytet 2	ogółem	EFRR	Słabiej rozwinięte	405 000 000	339 780 954	65 219 046	71 470 588	50 294 118	21 176 470	476 470 588	85%
2	Priorytet 3	ogółem	EFRR	Słabiej rozwinięte	420 000 000	352 365 434	67 634 566	74 117 647	74 117 647	0	494 117 647	85%
3	Priorytet 4	ogółem	EFRR	Słabiej rozwinięte	930 000 000	780 237 746	149 762 254	164 117 647	164 117 647	0	1 094 117 647	85%
4	Priorytet 5	ogółem	EFRR	Słabiej rozwinięte	215 380 787	180 697 011	34 683 776	38 008 374	26 266 360	11 742 014	253 389 161	85%
PT	Priorytet 6	ogółem	EFRR	Słabiej rozwinięte	37 620 012	31 561 885	6 058 127	6 638 826	6 638 826	0	44 258 838	85%
			EFRR ogółem	Słabiej rozwinięte	2 508 000 799	2 104 125 689	403 875 110	442 588 376	334 669 892	107 918 484	2 950 589 175	85%

* W odniesieniu do EFRR: regiony słabiej rozwinięte, w okresie przejściowym, lepiej rozwinięte i, w stosownych przypadkach, szczególna alokacja dla najbardziej oddalonych i słabo zaludnionych regionów północnych. W odniesieniu do EFS+: regiony słabiej rozwinięte, w okresie przejściowym, lepiej rozwinięte i, w stosownych przypadkach, dodatkowa alokacja dla regionów najbardziej oddalonych. W odniesieniu do Funduszu Spójności: nie dotyczy. W przypadku pomocy technicznej zastosowanie kategorii regionu zależy od wyboru funduszu.

W odniesieniu do celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”: programy wykorzystujące pomoc techniczną zgodnie z art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, stosownie do wyboru dokonanego w umowie partnerstwa.

Tabela 11A: Łączne alokacje finansowe w podziale na poszczególne fundusze oraz wkład krajowy

Nie dotyczy

4. Warunki podstawowe

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. i) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 12: Warunki podstawowe

Warunki podstawowe	Fundusz	Cel strategiczny	Spełnienie warunku podstawowego	Kryteria	Spełnienie kryteriów T/N	Odniesienie do odpowiednich dokumentów [500]	Uzasadnienie [1000]
Skuteczne mechanizmy monitorowania rynku zamówień publicznych	EFRR		TAK	<p>Gotowe są mechanizmy monitorowania obejmujące wszystkie zamówienia publiczne na mocy unijnych przepisów o zamówieniach publicznych.</p> <p>Powyższy wymóg uwzględnia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ustalenia zapewniające opracowanie efektywnych i wiarygodnych danych o procedurach o udzielenie zamówień publicznych powyżej progów unijnych zgodnie z obowiązkami sprawozdawczymi wynikającymi z art. 83 oraz art. 84 dyrektywy 2014/24/UE oraz artykułu 99 i 100 dyrektywy 2014/25/EU. 	TAK	Warunek spełniony poprzez Ustawę z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz.U. 2019 poz. 2019) oraz Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie informacji zawartych w rocznym sprawozdaniu o udzielonych zamówieniach, jego wzoru oraz sposobu przekazywania (Dz. U.	Kryterium 1. Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP.

			<p>2. Ustalenia dotyczące danych obejmują co najmniej następujące elementy:</p> <p>a) Jakość i intensywność konkurencji: nazwiska/imiona zwycięskich oferentów, oferentów występujących początkowo oraz wartość umowną</p> <p>b) Informację o ostatecznej cenie na zakończenie oraz o udziale MŚP jako bezpośrednich oferentów jeżeli systemy krajowe zapewniają takie informacje.</p>	TAK	<p>2016 poz. 2038).</p> <p>Link do ustawy: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190002019/U/D20192019Lj.pdf</p>	<p>Kryterium 2. UZP posiada dostęp do wszystkich danych wymaganych w ramach warunkowości podstawowej (dane pochodzą z bazy TED prowadzonej przez KE oraz ze sprawozdań rocznych przedkładanych Prezesowi UZP przez zamawiających) z wyjątkiem danych dotyczących finalnej ceny po wykonaniu zamówienia. Zgodnie jednak z aktualnym brzmieniem warunku, dane dotyczące finalnej ceny są wymagane tylko, jeśli krajowe systemy przewidują/gromadzą takie informacje.</p>
			<p>3. Ustalenia zapewniające monitoring i analizę danych przez właściwe organy krajowe zgodnie z art. 83 (2) dyrektywy 2014/24/EU oraz zgodnie z art. 99 (2) dyrektywy 2014/25/EU.</p> <p>4. Ustalenia dotyczące udostępnienia wyników analizy opinii publicznej zgodnie z art. 83 (3) dyrektywy 2014/24/EU oraz art. 99 (3) dyrektywy 2014/25/EU</p> <p>5. Ustalenia mające na celu zapewnienie, aby wszelkie informacje wskazujące na podejrzenie zмовы przetargowe były</p>	TAK		<p>Kryteria 3,4 i 5. Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z dyrektyw, UZP przygotowuje co 3 lata sprawozdania z monitorowania systemu zamówień publicznych oparte o dane otrzymywane od zamawiających w rocznych sprawozdaniach o udzielonych zamówieniach publicznych, dane pochodzące z TED oraz informacje o wynikach kontroli prowadzonych przez Prezesa UZP. Ponadto UZP publikuje na swojej stronie roczne raporty z funkcjonowania systemu zamówień publicznych oraz okresowe Biuletyny Informacyjne. W przypadku powstania w toku kontroli prowadzonej przez UZP podejrzenia, że w postępowaniu mogło dojść do zмовы przetargowej UZP przekazuje stosowną</p>

				przekazywane do właściwych krajowych organów zgodnie z art. 83 (2) dyrektywy 2014/24/EU oraz art. 99 (2) dyrektywy 2014/25/EU			informację w tym zakresie do UOKiK. Pomiędzy UZP i UOKiK zostało także podpisane porozumienie zakładające współpracę obydwu instytucji, wymianę informacji i doświadczeń.
Narzędzia i zdolności umożliwiające skuteczne stosowanie zasad pomocy państwa	EFRR		TAK	Instytucje zarządzające dysponują narzędziami i zdolnościami umożliwiającymi im weryfikację zgodności z zasadami pomocy państwa: 1. W odniesieniu do przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji oraz objętych wymogiem odzyskania pomocy	TAK	Spełnienie warunku zapewnia ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 362). Link do ustawy: http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20041231291/U/D20041291Lj.pdf	Kryterium 1. Zgodnie z art. 31b pkt 2) ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 362) Prezes UOKiK ma obowiązek ogłaszania w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej informacji o decyzjach KE dotyczących zwrotu pomocy publicznej. Jednocześnie, zgodnie z art. 37 ust. 5 ustawy, podmioty udzielające pomocy mają obowiązek uzyskać od przedsiębiorców ubiegających się o pomoc publiczną informacje umożliwiające stwierdzenie, czy dany przedsiębiorca znajduje się w trudnej sytuacji na dzień udzielenia pomocy
				2. Poprzez dostęp do specjalistycznych porad i wytycznych w kwestiach pomocy państwa udzielanych przez ekspertów pomocy publicznej w lokalnych i krajowych organach.	TAK	Kryterium 2. Funkcję krajowego organu ds. pomocy państwa, odpowiedzialnego za skuteczne wdrażanie i stosowanie unijnych przepisów w zakresie pomocy publicznej, pełni Prezes UOKiK (a w zakresie pomocy publicznej w sektorze rolnym i rybołówstwa - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi). Zgodnie z ww. ustawą, Prezes UOKiK opiniuje projekty programów pomocowych i pomocy indywidualnej, w tym projekty finansowane w ramach środków strukturalnych, notyfikuje je	

							KE, reprezentuje rząd polski w postępowaniu przez Komisją oraz monitoruje pomoc publiczną udzielaną przedsiębiorcom. Ustawa reguluje także obowiązki w zakresie monitorowania pomocy udzielanej polskim przedsiębiorcom, tj.: gromadzenia, przetwarzania oraz przekazywana informacji związanych z pomocą publiczną.
Skuteczne stosowanie i wdrożenie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej	EFRR		NIE	Gotowe są skuteczne mechanizmy służące zapewnieniu zgodności z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, które obejmują:	NIE	W celu spełnienia warunku wypracowano jednolitą procedurę określającą obowiązki wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie programów operacyjnych w zakresie zapewnienia ich zgodności z Kartą Praw Podstawowych (KPP). Procedura obejmuje monitorowanie, przygotowanie i zgłaszanie podejrzeń o niezgodności projektów z KPP i dotyczy wszystkich programów realizowanych w	Kryterium 1. Jednolita procedura dotyczy weryfikacji zgodności z KPP zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie jak i trakcie realizacji projektów. Podejrzania o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPP zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w przypadku programów finansowanych z EFMRA, FAM, IZGW i FBW istnieje właściwy odpowiednik). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności weryfikujące stan faktyczny i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. W przypadku potwierdzenia naruszenia artykułów KPP, w zależności od charakteru sprawy, właściwa instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj. RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania. IZ programu odpowiedzialna jest również za prowadzenie polityki informacyjnej w ww. obszarze.
				1. Ustalenia w celu zapewnienia zgodności Programów wspieranych z funduszy oraz ich wdrażania z odpowiednimi postanowieniami Karty.			
				2. Sprawozdania do komitetu monitorującego dotyczące przypadków niezgodności operacji wspieranych przez fundusze z Kartą oraz skarg odnoszących się do Karty składanych zgodnie z ustaleniami dokonany na podstawie art. 63 (6) rozporządzenia ogólnego	NIE		

						ramach wskazanych 8 funduszy.	Kryterium 2 Procedura uwzględnia obowiązków IZ Programu w zakresie przygotowania rocznej zbiorczej informacji o wszystkich zgłoszeniach dotyczących niezgodności projektów z KPP oraz skarg, w celu rozpatrzenia przez KM Programu. KM podejmuje decyzję o podjęciu właściwych działań zaradczych w odniesieniu do zgłoszonych przypadków.
Wdrażanie i stosowanie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych zgodnie z decyzją Rady 2010/48/WE	EFRR		NIE	Gotowe są krajowe ramy wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, które obejmują: 1. Cele końcowe posiadające wymierne cele pośrednie, mechanizmy gromadzenia danych i monitorowania.	NIE	Warunek spełniony jest poprzez przyjęcie Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 przyjętej Uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. Link do dokumentu: https://dziennikustaw.gov.pl/MP/rok/2021/pozycja/218	Kryterium 1 Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 przyjęta uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. wypełnia wskazane kryteria poprzez ustanowienie ram całościowej polityki krajowej dla zapewnienia wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, obejmujących: - określenie konkretnych celów i działań do osiągnięcia w oznaczonym czasie, - wyznaczenie wskaźników realizacji tych celów (mierników) i podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację w określonym czasie, - zapewnienie gromadzenia danych w zakresie dotyczącym realizacji celów i działań, - ustanowienie mechanizmów monitoringu
				2.Ustalenia służące zagwarantowaniu, że w przygotowaniach i wdrażaniu programów odpowiednio uwzględnia się politykę, prawodawstwo i normy w zakresie dostępności.	NIE		

						<p>realizacji celów i działań,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie wdrażania na poziomie opracowywania i wdrażania planów działań i programów polityki dostępności oraz zgodnego z postanowieniami Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych ustawodawstwa i standardów, stosownie do uzgodnionych zapisów Strategii.
			<p>2a. Sprawozdania do komitetu monitorującego dotyczące przypadków niezgodności operacji wspieranych przez fundusze z Konwencją (...) oraz skarg odnoszących Konwencji składanych zgodnie z ustaleniami dokonany na podstawie art. 63 (6) rozporządzenia ogólnego.</p>	NIE	<p>W zakresie zgodności przygotowania i wdrażania programów współfinansowanych w ramach 8 funduszy z postanowieniami Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (KPON), w tym zgłaszania komitetowi monitorującemu przypadków niezgodności operacji wspieranych przez fundusze z KPON, przyjęto jednolitą procedurę na poziomie umowy partnerstwa oraz dla każdego z programów.</p>	<p>Kryterium 2 i Kryterium 3</p> <p>Opracowano procedurę dla programów finansowanych z 8 funduszy nakładającą na IZ Programu obowiązek przygotowania rocznej informacji o zgłoszeniach dot. niezgodności projektów z KPON oraz skarg, w celu rozpatrzenia przez KM Programu. KM decyduje o podjęciu działań zaradczych w odniesieniu do zgłoszonych przypadków.</p> <p>Procedura obejmuje weryfikację zgodności z KPON zarówno na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie, jak i w trakcie realizacji projektów. Podejrzenia o niezgodności projektów i/lub działań Beneficjenta lub IP/IW/IZ z KPON zgłaszane są odpowiednio do IP/IW/IZ/Rzecznika Funduszy UE (w przypadku programów finansowanych z EFMRIa, FAM, IZGW i FBW istnieje właściwy odpowiednik). Właściwa instytucja dokonuje analizy, podejmuje czynności weryfikujące stan</p>

							faktyczny i rozstrzyga o zasadności zgłoszenia. W przypadku potwierdzenia naruszenia KPON, w zależności od charakteru sprawy, = instytucja przekazuje zgłoszenie naruszenia do odpowiednich służb, tj. RPO, PIP, Rzecznika Praw Pacjenta lub/i właściwych organów ścigania. IZ programu odpowiedzialna jest również za prowadzenie polityki informacyjnej w ww. obszarze.
Skuteczne ramy zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami.	EFRR	CP 3 CS (iv)	TAK	Istnienie krajowego lub regionalnego planu zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami i, opracowanego na podstawie ocen ryzyka, z uwzględnieniem prawdopodobnych skutków zmian klimatu i istniejących strategii na rzecz przystosowania się do zmian klimatu; plan ten obejmuje: 1. opis kluczowych ryzyk, ocenionych zgodnie z art. 6 ust. 1 decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/UE , odzwierciedlający bieżący profil ryzyka i jego ewolucję w orientacyjnym okresie 25–35 lat. Ocena opiera się – w przypadku ryzyk związanych z klimatem – na prognozach i scenariuszach	TAK	Spełnieniem warunku jest krajowy plan zarządzania ryzykiem opracowany na podstawie ocen ryzyka, z uwzględnieniem prawdopodobnych skutków zmian klimatu oraz istniejących strategii adaptacji do zmian klimatu oraz istniejące strategie adaptacji do zmian klimatu. Polska opracowała w celu spełnienia kryteriów w ramach warunku: Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka	Kryterium 1. Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny ryzyka zawiera w szczególności rozdziały opisujące: 1) identyfikację ryzyka, analizę oraz szacowanie 2) typologię zagrożeń 3) matrycę ryzyka 4) zagrożenia naturalne, 5) zagrożenia cywilizacyjne i powodowane intencjonalną działalnością człowieka 6) potencjalne skutki dla ludności, gospodarki, mienia infrastruktury i środowiska naturalnego. Kryterium 2. i 3. Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem zawiera: 1) cele strategiczne 2) działania zmierzające do osiągnięcia celów

			<p>dotyczących zmian klimatu;</p> <p>2. opis środków w zakresie zapobiegania klęskom żywiołowym i katastrofom oraz gotowości i reagowania na klęski żywiołowe i katastrofy podejmowanych w odpowiedzi na zidentyfikowane kluczowe ryzyka. W odniesieniu do wspomnianych środków zostaną określone priorytety w zależności od danych ryzyk i ich wpływu na gospodarkę, braków w zakresie zdolności oraz skuteczności i wydajności, z uwzględnieniem ewentualnych rozwiązań alternatywnych;</p> <p>3. informacje na temat zasobów i mechanizmów finansowania dostępnych na pokrycie kosztów operacyjnych i kosztów utrzymania związanych z zapobieganiem klęskom żywiołowym i katastrofom oraz gotowością i reagowaniem na klęski żywiołowe i katastrofy.</p>	<p>oraz</p> <p>Streszczenie istotnych elementów krajowej oceny zdolności zarządzania ryzykiem odpowiadające im w zakresie przedmiotowy.</p>	<p>strategicznych i redukcji ryzyka</p> <p>3) część A Krajowego Planu Zarządzania Kryzysowego (KPZK): charakterystykę zagrożeń i ich ocenę ryzyka, zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: zapobieganie i przygotowanie</p> <p>4) część B KPZK: zadania i obowiązki uczestników zarządzania kryzysowego dla faz: reagowanie i odbudowa</p> <p>5) wdrażanie środków zapobiegania ryzyku i zapewnienia gotowości:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ współpraca sił uczestniczących ▪ zestawienie organów odpowiedzialnych na odp. poziomie administracyjnym kraju, ▪ procedury zarządzania kryzysowego, w tym ochrony infrastruktury krytycznej, ▪ procedury organizacji łączności, monitorowania zagrożeń, informowania, ostrzegania i alarmowania ▪ komunikację ryzyka ▪ organizację ratownictwa i opieki medycznej i ewakuacji z obszarów zagrożonych, ▪ zasady oraz tryb oceniania i dokumentowania szkód ▪ procedury uruchamiania rezerw strategicznych ▪ priorytety ochrony i odtwarzania infrastruktury krytycznej ▪ finansowanie.
--	--	--	---	---	---

Ramy działań priorytetowych w przypadku koniecznych środków ochrony obejmujących dofinansowanie unijne	EFRR	CP 2 CS (VII)	TAK	<p>W przypadku interwencji wspierających środki ochrony przyrody w związku z obszarami Natura 2000 objętymi zakresem dyrektywy Rady 92/43/EWG :</p> <p>istnienie ram działań priorytetowych na podstawie art. 8 dyrektywy 92/43/EWG, które obejmują wszystkie elementy wymagane we wzorze ram działań priorytetowych na lata 2021–2027 uzgodnionym przez Komisję i państwa członkowskie, w tym określenie środków priorytetowych i oszacowanie potrzeb w zakresie finansowania.</p>	TAK	<p>Przyjęcie dokumentu: „Priorytetowe Ramy Działań w zakresie finansowania europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 na lata 2021-2027”.</p> <p>Link do dokumentu: https://www.gov.pl/web/gdos/priorytetowe-ramy-dzialan-paf-dla-sieci-natura-2000-w-polsce-na-lata-20212027</p>	<p>Kryterium 1</p> <p>Działania dot. utrzymania dotychczasowej gospodarki na terenach siedlisk gatunków przyrodniczych i poprawie ich ochrony w formie czynnej, przewidują np:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zachowanie siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków, tj.: <ul style="list-style-type: none"> -ekstensywna gospodarka rolna, rybacka i leśna uwzględniająca ochronę siedlisk -zabezpieczenie/odtworzenie miejsc rozrodu gatunków chronionych -wykup gruntów • odtwarzanie zdegradowanych siedlisk i wzmacnianie zagrożonych gatunków: <ul style="list-style-type: none"> - powstrzymanie naturalnej sukcesji siedlisk -przywrócenie/polepszenie reżimu hydrologicznego -zwalczanie gatunków ekspansywnych/obcych -restytucja gatunków zagrożonych -udrożnienie ciągłości korytarzy ekologicznych -utrzymanie ośrodków hodowli/rehabilitacji dzikich zwierząt • wsparcie zarządzania i nadzoru nad obszarami Natura 2000: <ul style="list-style-type: none"> -opracowanie/aktualizacja planów zadań ochronnych /planów ochrony wszystkich obszarów Natura 2000 -monitoring sieci Natura 2000 -badania i działania dot. edukacji i komunikacji dot. ochrony obszarów sieci Natura 2000
--	------	----------------------------	-----	---	-----	--	--

							-budowa /rozwój infrastruktury turystycznej rozprowadzającej ruch turystyczny na obszarach sieci Natura 2000.
Kompleksowe planowanie transportu na odpowiednim poziomie	EFRR	CP 3 CS (I i II)	NIE	Mapowanie multimedialne istniejącej i planowanej infrastruktury, z wyjątkiem poziomu lokalnego, do 2030 r.: jeżeli 1. Zawiera uzasadnienie ekonomiczne planowanych inwestycji, poparte analizą popytu i modelowaniem ruchu, która powinna uwzględniać spodziewany wpływ otwarcia rynku usług kolejowych	NIE	Pkt I - Przyjęcie Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. Pkt II - Opracowanie multimodalnego modelu ruchu: 1) Opracowanie i kalibracja modelu bazowego; 2) Opracowanie części prognostycznej modelu. Pkt III - Opracowanie lub aktualizacja planów sektorowych w zakresie transportu.	Na poziomie krajowym: Kryterium 1. Kryterium zostanie spełnione poprzez m.in. przyjęcie Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r., oraz stosownych dokumentów wdrożeniowych a także przygotowanie i wdrożenie Zintegrowanego Modelu Ruchu. Kryterium 2. Kryterium zostanie spełnione poprzez opracowanie i przyjęcie KPEIK oraz zapewnienie zgodności dokumentów wdrożeniowych z tym dokumentem Kryterium 3. Kryterium zostanie spełnione poprzez m.in. przyjęcie Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r., oraz stosownych dokumentów wdrożeniowych, obejmujących swym zakresem inwestycje w korytarze sieci bazowej TEN-T
	EFRR	CP 3 CS (I i II)		2. Odzwierciedla elementy transportowe narodowego planu energetyczno-klimatycznego	NIE	Opracowanie Krajowego Planu na rzecz Energii i Klimatu, uwzględniającego kwestie rozwoju transportu	Kryterium 4. Kryterium zostanie spełnione poprzez m.in. przyjęcie stosownych dokumentów wdrożeniowych, obejmujących swym zakresem inwestycje poza korytarzami sieci bazowej TEN-T Kryterium 5. Kryterium spełnione poprzez bieżące przekazywanie informacji do KE w

	EFRR	CP 3 CS (I i II)		3. Obejmuje inwestycje w korytarze sieci bazowej TEN-T określone we [wniosku dotyczącym rozporządzenia ustanawiającego Instrument „Łącząc Europę” oraz uchylające rozporządzenia (UE) 1316/2013], zgodnie z odpowiednimi planami prac dla korytarzy sieci bazowej TEN-T	NIE	Pkt I - Przyjęcie Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r Pkt II - Opracowanie lub aktualizacja planów sektorowych w zakresie transportu.	oparciu o przyjęty Narodowy Plan Wdrażania ERTMS w Polsce o statusie zabudowy ERTMS na infrastrukturze kolejowej Kryterium 6. Kryterium zostanie spełnione poprzez m.in. przyjęcie Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. i stosownych dokumentów wdrożeniowych, obejmujących swym zakresem kwestie transportu multimodalnego Kryterium 7. Kryterium zostanie spełnione poprzez opracowanie i przyjęcie Krajowych ram polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych oraz zapewnienie zgodności stosownych dokumentów wdrożeniowych z tym dokumentem Kryterium 8. Kryterium zostanie spełnione poprzez opracowanie i przyjęcie Programu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na lata 2021 – 2030 wraz ze stosownymi dokumentami wdrożeniowymi sektora drogowego, obejmującymi kwestie bezpieczeństwa ruchu drogowego Kryterium 9. Kryterium zostanie spełnione poprzez opracowanie i przyjęcie stosownych programów utrzymaniowych w odniesieniu do infrastruktury, znajdującej się w zarządzie państwa.
	EFRR	CP 3 CS (I i II)		4. W przypadku inwestycji poza korytarzami sieci bazowej TEN-T, w tym na odcinkach transgranicznych, zapewnia komplementarność poprzez zapewnienie wystarczającej łączności sieci miejskich, regionów i społeczności lokalnych w ramach sieci bazowej TEN-T i jej węzłów.	NIE	Opracowanie lub aktualizacja planów sektorowych w zakresie transportu.	
	EFRR	CP 3 CS (I i II)		5. Zapewnia interoperacyjność sieci kolejowej oraz w stosownych przypadkach, sprawozdawanie z wdrażania ERTMS zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji UE 2017/6 z dnia 5 stycznia 2017 r. w sprawie europejskiego planu wdrożenia	Na bieżąco	Bieżące przekazywanie informacji do KE w oparciu o przyjęty Narodowy Plan Wdrażania ERTMS w Polsce o statusie zabudowy ERTMS na infrastrukturze	

			 europejskiego systemu zarządzania ruchem kolejowy		kolejowej	
	EFRR	CP 3 CS (I i II)	6. Promuje multimodalność, określa potrzeby, w zakresie multimodalnego lub przeladunkowego frachtu oraz terminali pasażerskich	NIE	<p>Pkt I - Przyjęcie Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r., uwzględniającej potrzeby rozwoju multimodalnego;</p> <p>Pkt II - Opracowanie dokumentu pt. Kierunki rozwoju transportu intermodalnego w Polsce do 2030 r. z perspektywą do 2040 r.</p> <p>Pkt III - Opracowanie programu dotyczącego inwestycji dworcowych</p>	
	EFRR	CP 3 CS (I i II)	7. Obejmuje środki właściwe dla planowania infrastruktury mające na celu promowanie paliw alternatywnych zgodnie z odpowiednimi krajowymi ramami polityk	NIE	<p>Pkt I - Opracowanie Krajowych ram rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych,</p> <p>Pkt II - Monitorowanie i ocena poziomu</p>	

					osiągnięcia celów		
	EFRR	CP 3 CS (I i II)		8. Przedstawia wyniki oceny zagrożeń dla bezpieczeństwa ruchu drogowego zgodnie z istniejącymi krajowymi strategiami bezpieczeństwa drogowego, wraz z zaznaczeniem dotkniętych dróg i odcinków oraz zapewnieniem kolejności odnośnych inwestycji	NIE	<p>Pkt I - Opracowanie dokumentów strategicznych wpływających na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego na sieci dróg krajowych tj:</p> <p>1) Programu Wzmocnienia Krajowej Sieci Drogowej do 2030 r. uwzględniającego elementy BRD</p> <p>2) Programu Bezpiecznej Infrastruktury Drogowej na lata 2021-2024</p> <p>Pkt II - opracowanie Programu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na lata 2020-2030</p>	

	EFRR	CP 3 CS (I i II)		9. Dostarcza informacji na temat środków finansowych odpowiadających planowanym inwestycjom, koniecznych do pokrycia kosztów eksploatacji i konserwacji istniejącej i planowanej infrastruktury	NIE	Pkt I - opracowanie/ ew. aktualizacja stosownych programów lub rozwiązań zapewniających środki na realizację i utrzymanie istniejącej i planowanej infrastruktury: 1) Kolejowej 2) Drogowej 3) Lotniczej 4) Morskiej 5) Śródlądowej 6) Intermodalnej 7) CPK 8) dworcowej	
Strategiczne ramy na rzecz zdrowia i opieki długoterminowej	EFRR	CP 4 CS (V)	NIE	Istnieją krajowe lub regionalne ramy strategiczne polityki na rzecz zdrowia, które obejmują: 1. mapowanie potrzeb w zakresie opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej, w tym pod względem personelu medycznego i pielęgniarskiego,	NIE	Ustawa o zmianie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych Krajowy Plan	Kryterium 1 Spełnienie kryterium zapewni publikacja mapy potrzeb zdrowotnych (MPZ) w zmienionej formule (mapa wraz z rekomendowanymi kierunkami działań będzie obejmować okres 5 lat. Coroczna aktualizacja MPZ dotyczyć będzie danych

				w celu zapewnienia zrównoważonych i skoordynowanych środków		Transformacji	statystycznych i wyników analiz.
				2. środki na rzecz zapewnienia efektywności, trwałości, dostępności i przystępności cenowej usług opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej, w tym ze szczególnym uwzględnieniem osób wykluczonych z systemów opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej oraz osób, do których najtrudniej jest dotrzeć	NIE	Policy paper 2021+	Analizy przedstawione w mapie potrzeb zdrowotnych z jednej strony stanowią diagnozę systemu ochrony zdrowia, a z drugiej, dzięki prognozom i rekomendowanym kierunkom działań, przyczynią się do zapewnienia równego dostępu do opieki, wspieranie odporności oraz poprawy jakości. Uwzględniają one obszary szczególnie istotne, takie jak podstawową opiekę zdrowotną, profilaktykę.
				3. środki na rzecz wspierania usług środowiskowych i opartych na rodzinie poprzez deinstytucjonalizację, w tym profilaktyki i podstawowej opieki zdrowotnej, opieki w domu i usług środowiskowych.	NIE	Strategia Deinstytucjonalizacji	Mapy potrzeb uwzględniają rekomendowane kierunki działań na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i na terenie województw, tj. regionalne różnice w zdrowotności społeczeństwa i dostępności do opieki zdrowotnej. W czerwcu 2020 r. na stronie www.basiw.mz.gov.pl zostały zamieszczone dane statystyczne i analizy w formie zaawansowanego narzędzia analitycznego stanowiące bazę danych statystycznych i analiz zarówno dla całego kraju, jak też dla poszczególnych województw.
							<p>Kryterium 2</p> <p>Przyjęcie Policy Paper 2021+ w obszarze zdrowia. Obecna nazwa: „Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony</p>

						<p>zdrowia na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030” wraz z załącznikami tj. ramy strategiczne deinstytucjonalizacji w obszarze opieki nad osobami starszymi oraz osobami z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>Dokument wdrażany w drodze uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia polityki publ. pt. „Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030 r.” Zakłada działania w czterech głównych wzajemnie zależnych obszarach: pacjenta, procesów, rozwoju i finansów. Celem polityki publ. jest zapewnienie obywatelom równego i adekwatnego do potrzeb zdrowotnych dostępu do wysokiej jakości świadczeń zdrowotnych przez przyjazny, nowoczesny i efektywny system ochrony zdrowia.</p> <p>Efektom polityki będzie wydłużenie życia i poprawa stanu zdrowia społeczeństwa. W analizach epidemiologicznych coraz więcej uwagi przywiązuje się nie tylko do długości życia, ale także jego jakości. Kluczowe jest zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej poprawiającej zdrowotność obywateli.</p> <p>Kryterium 3</p> <p>Dokument <i>Zdrowa Przyszłość. Ramy</i></p>
--	--	--	--	--	--	--

						<p><i>strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030, zawiera ramy strategiczne deinstytucjonalizacji w obszarze opieki nad osobami starszymi oraz osobami z zaburzeniami psychicznymi stanowiącymi jako załącznik.</i></p> <p>Przyjęcie dokumentu „Zdrowa przyszłość”, w tym w szczególności załączników, przyczyni się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w zakresie opieki nad osobami starszymi – do poprawy jakości życia i zdrowia seniorów i ich opiekunów (rozwój zasobów kadrowych, rozwój form opieki dziennej, domowej oraz innowacyjnych form opieki, wsparcie opiekunów nieformalnych i koordynacja opieki środowiskowej), - w zakresie opieki psychiatrycznej – do wzmocnienia równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej (inwestycje w kadry i poprawa jakości kształcenia w dziedzinie psychiatrii i innych specjalizacji zajmujących się ochroną zdrowia psychicznego, zmiana organizacji udzielania świadczeń zdrowotnych z zakresu opieki psychiatrycznej i inwestycje infrastrukturalne).
--	--	--	--	--	--	--

5. Instytucje programu

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. k); art. 71 i 84 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 13: Instytucje programu

Instytucje programu	Nazwa instytucji [500]	Imię i nazwisko osoby odpowiedzialnej za kontakty [200]	E-mail [200]
Instytucja zarządzająca	Ministerstwo obsługujące ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego, Departament Programów Ponadregionalnych	Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego/ Dyrektor Departamentu	sekretariatDPP@mfipr.gov.pl
Instytucja audytowa	Ministerstwo Finansów	Szef Krajowej Administracji Skarbowej	sekretariat.DAS@mf.gov.pl
Podmiot otrzymujący płatności od Komisji	Minister właściwy do spraw finansów publicznych	Dyrektor Departamentu Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów	sekretariat.IP@mf.gov.pl
W stosownych przypadkach, podmiot lub podmioty otrzymujące płatności od Komisji w przypadku pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	<i>Nie dotyczy</i>		
Zadania w zakresie księgowania wydatków w przypadku gdy są powierzone podmiotowi innemu niż instytucja zarządzająca	<i>Nie dotyczy</i>		

Podział kwot refundowanych z tytułu pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, jeżeli wskazano więcej niż jeden podmiot otrzymujący płatności od Komisji

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Nie dotyczy

Tabela 13A: Część wartości procentowych określonych w art. 36 ust. 5 lit. b) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów, która zostałaby refundowana podmiotom otrzymującym płatności od Komisji w przypadku pomocy technicznej na podstawie art. 36 ust. 5 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (w punktach procentowych)

Podmiot 1	p.p.
Podmiot 2*	p.p.

**Liczba organów określonych przez państwo członkowskie.*

6. Partnerstwo

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. h) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [10 000]

Przygotowanie FEPW

W trakcie przygotowywania FEPW, współpracowano z departamentami w Ministerstwie odpowiedzialnymi za przygotowanie innych krajowych programów, koordynującymi przygotowanie regionalnych programów oraz innych dokumentów dotyczących polityki spójności. Włączono także przedstawicieli Ministerstw, m.in.: Klimatu i Środowiska; Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu oraz Infrastruktury.

Od października 2020 r. w prace zaangażowano członków Grupy Sterującej ds. Polski Wschodniej, w składzie: instytucje zarządzające krajowymi i regionalnymi programami operacyjnymi (6 województw), instytucja koordynująca UP, instytucja do spraw koordynacji wdrożeniowej UP w zakresie 16 regionalnych programów operacyjnych, Główny Urząd Statystyczny.

Do udziału w pracach Grupy zaproszono partnerów społecznych, gospodarczych i organizacje pozarządowe, m.in.: Związek Miast Polskich, Polską Organizacją Turystyczną, Konfederację Lewiatan, przedstawicieli organizacji zrzeszających związki zawodowe i organizacje pozarządowe, reprezentantów środowisk naukowych. W pracach Grupy wzięli udział także przedstawiciele Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości oraz Centrum Unijnych Projektów Transportowych.

Zorganizowano posiedzenia Grupy (18 listopada 2020 r. i 9 lutego 2021 r.) dotyczące dyskusji nad kontynuacją wsparcia dla makroregionu i jego zakresu. Spotkania przeprowadzono z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

W związku z decyzją Premiera M. Morawieckiego o objęciu Programem regionu NUTS2 mazowieckiego regionalnego, do prac Grupy w grudniu 2020 r. dołączono IZ RPO Woj. Mazowieckiego.

Prace nad FEPW wszczęto w 2019 r. (prezentacja założeń wsparcia i dyskusja z dyrektorami departamentów strategii z urzędów marszałkowskich PW odbyła się 12 lipca 2019 r.). Po okresie pierwszych spotkań roboczych z udziałem m.in. resortów właściwych dla planowanych zakresów wsparcia, a także województw PW, zarysowano wstępny zakres tematyczny Programu.

Od września 2020 r. do maja 2021 r. zorganizowano cykl spotkań tematycznych z udziałem przedstawicieli województw i właściwych instytucji.

W 2020 r. zorganizowano spotkania: **29 września** (ogólne w sprawie przygotowania FEPW), **7 października** (transport), **12 października** (przedsiębiorczość i innowacje), **14 października** (przyroda, klimat, energia), **21 października** (kapitał społeczny i potencjał turystyczny), **26 października** (uzdrowiska), **3 listopada** (promocja gospodarcza), **26 listopada** (z przedstawicielami regionu mazowieckiego regionalnego), **17 grudnia** (ponadregionalne produkty turystyczne). Spotkania kontynuowano w 2021 r.: **28 stycznia**

(drogi), **18 marca, 21 maja oraz 21 września** (ponadregionalne produkty turystyczne).

2 marca 2021 r. projekt FEPW przekazano do zaopiniowania przez Radę Dialogu Społecznego (nie zgłosiła uwag). Projekt zaprezentowano i przedyskutowano na posiedzeniach Wojewódzkich Rad Dialogu Społecznego: **22 marca 2021 r.** w woj. mazowieckim, a **25 marca 2021 r.** – w woj. podlaskim.

9 i 18 marca 2021 r. projekt FEPW przedstawiono na posiedzeniu: Podkomitetu do spraw rozwoju partnerstwa w ramach Komitetu Umowy Partnerstwa oraz Zespołu ds. funduszy i Zespołu ds. realizacji zasady partnerstwa Rady Działalności Pożytku Publicznego. **20 kwietnia 2021 r.** na posiedzeniu Rady przyjęto uchwałę nr 177 w sprawie projektu *Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej*, przekazującą uwagi do projektu dokumentu.

Konsultacje społeczne FEPW wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko prowadzono od **5 marca do 8 kwietnia 2021 r.**

Do udziału w konsultacjach zaproszono bezpośrednio niemal 170 podmiotów i instytucji biorąc pod uwagę m.in. wymagania w zakresie organizacji partnerstwa określone w art. 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa²⁵, potencjał instytucjonalny tj. wiedzę i doświadczenie dające gwarancję wysokiej jakości wkładu merytorycznego oraz dotychczasową współpracę w ramach Komitetu Monitorującego POPW 2014-2020. W ten sposób stworzono listę obejmującą:

- przedstawicieli administracji rządowej,
- samorządy województw PW+ (6) oraz JST, na obszarze których będzie realizowana interwencja (miasta wojewódzkie, MŚTFSG oraz pozostałe miasta subregionalne – bieguny wzrostu);
- urzędy, agencje, dyrekcje oraz inne podmioty realizujące zadania publiczne;
- stowarzyszenia/ zrzeszenia samorządów;
- partnerów społecznych i gospodarczych, podmioty działające na rzecz społeczeństwa obywatelskiego.

Dokumenty udostępniono na stronie www.polskawschodnia.gov.pl/konsultacje oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa. Także – po uprzednim umówieniu się telefonicznym (COVID-19) – do wglądu w siedzibie Ministerstwa (ul. Wspólna 2/4, Warszawa, w godzinach pracy urzędu, tj. 8.15-16.15).

Informacja o konsultacjach pojawiła się na stronie Ministerstwa

<https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony> oraz na portalu

www.funduszeuropejskie.gov.pl. Została również **ogłoszona w prasie** 4 marca 2021 r. –

w formie ogłoszeń w dziennikach regionalnych (Dziennik Wschodni, Echo Dnia (wydania: radomskie, świętokrzyskie oraz podkarpackie), Gazeta Olsztyńska, Gazeta Codzienna

„Nowiny”, Gazeta Współczesna, Kurier Poranny oraz Super Express) oraz **w social**

mediach – na profilach na Facebooku: Ministerstwa, Funduszy Europejskich i I love Polska

²⁵ Rozporządzenia delegowane Komisji (UE) NR 240/2014 z dnia 7 stycznia 2014 r. w sprawie europejskiego kodeksu postępowania w zakresie partnerstwa w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.

Wschodnia:

- <https://www.facebook.com/MinisterstwoFunduszyiPolitykiRegionalnej>
- <https://www.facebook.com/FunduszeUE>
- <https://www.facebook.com/polskawschodnia>

oraz na Twitterze Ministerstwa:

- https://twitter.com/MFIPR_GOV_PL.

Konsultacje zainaugurowano 5 marca 2021 r. **konferencją** (w trybie online – transmisja na ZOOM oraz na kanale YouTube Ministerstwa), którą otworzyła Pani Małgorzata Jarońska-Jedynak – Sekretarz Stanu w Ministerstwie, przedstawiając założenia projektu FEPW. Projekt Prognozy OOS omówił przedstawiciel wykonawcy – Głównego Instytutu Górnictwa. Następnie odbyła się sesja pytań i odpowiedzi.

Uwagi i wnioski można było składać do 8 kwietnia 2021 r. formularzem online na stronie www, pisemnie na adres Ministerstwa oraz ustnie do protokołu, tamże.

W konsultacjach zgłoszono uwagi i rekomendacje modyfikujące treść FEPW i podnoszące jego jakość merytoryczną, które dotyczyły m.in. takich zagadnień jak:

- zakres wsparcia (proponycja dodania np. działania dedykowanego promocji Marki Polski Wschodniej, wsparcia obsługi inwestorów i eksporterów, czy też szlaków regionalnych);
- komplementarność interwencji (postulowano uszczegółowienie FEPW w zakresie komplementarności z programami krajowymi i regionalnymi);
- katalog beneficjentów (dodanie beneficjentów np. państwowych osób prawnych, organizacji pozarządowych);
- alokacja na poszczególne obszary wsparcia (relokacja środków między obszarami wsparcia).

Projekt FEPW stanowił przedmiot **wysłuchania publicznego (29 kwietnia 2021 r., w formie wideokonferencji (transmisja na ZOOM oraz Youtube))**.

Pomysłodawcą i patronem wysłuchania był Podkomitet ds. Rozwoju Partnerstwa w ramach Komitetu Umowy Partnerstwa, w którym zasiadają przedstawiciele: rządu, samorządu, partnerów społecznych i gospodarczych oraz społeczeństwa obywatelskiego.

Wydarzenie przygotowała Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych oraz Fundacja Stocznia. Ministerstwo wspierało organizacyjnie przedsięwzięcie.

Moderatorami wysłuchania byli przedstawiciele: Centrum Poradnictwa Prawnego PRAWNIKON/ Rzeszowskiej Federacji Kobiet Aktywnych oraz Polskiej Fundacji im. Roberta Schumana. W spotkaniu wzięło udział 190 osób, do wypowiedzi zgłosiły się 24 osoby, w tym przedstawiciele m.in.: Młodzieżowego Strajku Klimatycznego, Wspólnoty Roboczej Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Federacji Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa i Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych.

Wysłuchanie odwrócone, na którym Ministerstwo przedstawiło stanowisko do postulatów zgłoszonych w trakcie ww. wysłuchania i sposób ich uwzględniania w projekcie FEPW odbyło się **5 października 2021 r.** w formie wideokonferencji (transmisja na ZOOM oraz [Youtube](#)). Informacje na temat wysłuchania na stronie: <https://www.polskawschodnia.gov.pl/strony/o-programie/fe-dla-polski-wschodniej-2021-2027/>.

Równolegle przeprowadzone zostały konsultacje międzyresortowe projektu FEPW.

Raport z konsultacji został opublikowany na ww. stronie Ministerstwa.

18 listopada 2021 r. FEPW uzyskał pozytywną opinię Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

W celu oceny potencjalnych skutków realizacji FEPW na środowisko sporządzono Prognozę oddziaływania na środowisko dla tego dokumentu. Analiza priorytetów i planowanych działań oraz ocena skutków środowiskowych wykazała, że **większość przedsięwzięć planowanych w ramach FEPW nie będzie wpływać znacząco na środowisko.**

Część działań wynikających z: priorytetu **2 Energia i klimat** (efektywność sieci energetycznych), priorytetu **3 Zrównoważona mobilność miejska** (w zakresie rozbudowy infrastruktury), priorytetu **4 Spójna sieć transportowa** oraz priorytetu **5 Turystyka oraz usługi uzdrowiskowe** (w zakresie projektów dotyczących infrastruktury, jaką są obiekty liniowe, kubaturowe i parkingi, zagospodarowania i modernizacji istniejących pomieszczeń biurowo-usługowych) może skutkować znaczącymi negatywnymi oddziaływaniami na środowisko. **Ich wpływ na środowisko będzie miał jednak charakter przemijający**, o ile ich wdrażanie będzie zgodne z obowiązującymi normami prawnymi i zaleceniami.

Potencjalnego oddziaływania na środowisko można spodziewać się w wyniku rozwoju przedsiębiorczości i innowacji, a więc opracowania i komercjalizacji nowych technologii i nowych produktów/usług. **Wsparcie wymienionych rozwiązań wymaga stosowania kompleksowej oceny oddziaływania środowiskowego, prowadzonej na etapie projektu (ekoprojektowanie) oraz realizacji i wdrażania produktu.**

Dla Programu przeprowadzono analizę DNSH (ang. *Do Not Significant Harm*, nie czyni poważnej szkody), która wykazała, iż rodzaje działań w ramach poszczególnych celów szczegółowych ujętych w FEPW są zgodne z wytycznymi Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska i ze względu na swój charakter nie będą miały znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Wskazane jest aby projekty współfinansowane ze środków FEPW wykorzystywały dobre praktyki w zakresie ochrony środowiska, w szczególności standardów ochrony drzew, np. opracowanych w ramach projektu LIFE „*Drzewa dla zielonej infrastruktury Europy*” (informacje dostępne na stronie: [110](https://www.gov.pl/web/nfosigw/standardy-ochrony-</p></div><div data-bbox=)

drzew oraz <http://drzewa.org.pl/standardy/>).

Wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja

Przedstawiciele partnerów, o których mowa w art. 8 ust. 1 CPR będą mieli zapewniony udział w procesie monitorowania i ewaluacji FEPW przede wszystkim jako członkowie komitetu monitorującego. Zadaniem komitetu będzie m.in.: zatwierdzanie metody i kryteriów wyboru projektów oraz ich zmian, planu ewaluacji i jego zmian oraz zmian w Programie. Komitet będzie analizował m.in.: postępy w realizacji FEPW oraz w osiągnięciu celów pośrednich i końcowych, kwestie mające wpływ na wyniki Programu i środki podjęte w celu zaradzenia tym kwestiom, postępy w dokonywaniu ewaluacji, sporządzaniu podsumowań ewaluacji i w ewentualnych działaniach następczych podjętych w związku z ustaleniami, realizację działań w zakresie komunikacji oraz spełnienia warunków podstawowych i ich stosowania przez cały okres programowania.

7. **Komunikacja i widoczność**

Podstawa prawna: art. 22 ust. 3 lit. j) rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Pole tekstowe [4 500]

Komunikacja o Programie to informowanie o jego ofercie, rezultatach i korzyściach płynących z jego realizacji dla społeczeństwa, w tym mieszkańców Polski Wschodniej, w tym przedsiębiorców i przedstawicieli organizacji pozarządowych.

Szczególne miejsce mają tu działania podnoszące świadomość ogółu społeczeństwa o roli wsparcia UE w pobudzaniu rozwoju społeczno-gospodarczego regionów, kraju i UE.

Informowanie o Programie stanowi element krajowego systemu komunikacji marki Fundusze Europejskie, który podkreśla cele i znaczenie Unii Europejskiej. Działania komunikacyjne wiążą cele Programu z głównymi celami polityki spójności, które są zgodne z celami UE.

Działania komunikacyjne prowadzone są przez IZ, IP, IW IK UP oraz inne podmioty odpowiedzialne za planowanie wspieranych inwestycji, we współpracy z instytucjami europejskimi, krajowymi, regionalnymi, a także partnerami społeczno-gospodarczymi i beneficjentami.

Szczegóły założeń przedstawionych w tym rozdziale znajdują się w strategii komunikacji, która doprecyzowuje unikalny wkład Programu w komunikację o Funduszach Europejskich.

Cele

Działania komunikacyjne mają na celu:

1. zachęcenie do sięgania po Fundusze Europejskie;
2. wsparcie w realizacji projektów;
3. zapewnienie wysokiej świadomości działań rozwojowych kraju, realizowanych przy pomocy Funduszy Europejskich i roli UE;

Działania prowadzone są wyłącznie w obszarze Funduszy Europejskich w zakresie ww. celów, z wyłączeniem działań mających inny zakres np.: promowania instytucji lub osób.

Grupy docelowe

- potencjalni beneficjenci: przedsiębiorcy, ośrodki innowacji, jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, podmioty świadczące usługi sanatoryjne i uzdrowiskowe;
- beneficjenci zdefiniowani w Programie: samorzady województw, PKP PLK S.A, PKP S.A., miasta - organizatorzy transportu miejskiego, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze oraz pozostałe miasta subregionalne z podregionów z najwyższą kumulacją obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją (np. stolice dawnych województw), przedsiębiorstwa energetyczne (OSD);
- ogół społeczeństwa.

Kanały komunikacji

Kanały i narzędzia komunikacji będą dobierane do grupy docelowej i będą wynikały z analizy

bieżących trendów konsumpcji mediów przez poszczególne grupy odbiorców.

Planowane działania będą koncentrować się na wszystkich grupach docelowych, a wybór konkretnych kanałów i narzędzi będzie powiązany z wyznaczonymi celami. Priorytetowe kanały to m.in.:

- media o szerokim zasięgu (np. telewizja, radio, prasa, internet, kino)
- media społecznościowe (kanały własne oraz kampanie w kanałach płatnych): Profil FE oraz profil IZ „I love Polska Wschodnia” na portalu Facebook oraz kanały społecznościowe IP;
- wydarzenia informacyjne i promocyjne
- reklama zewnętrzna
- publikacje i materiały audio-video
- portal Funduszy Europejskich – wspólna platforma internetowa dla wszystkich programów, w tym strona internetowa Programu
- sieć PIFE.

W komunikacji duży nacisk położony będzie na wykorzystanie potencjału komunikacyjnego beneficjentów i zaangażowanie ich w rolę ambasadorów marki FE. Aby wesprzeć beneficjentów w prowadzeniu promocji projektów, opracowano m.in. przewodnik i wzory grafik do pobrania.

Budżet

Szacunkowy budżet na działania komunikacyjne IZ, IP i IW wynosi 6 270 000 euro. Kwoty w podziale na grupy docelowe oraz cele określone są w rocznych planach.

Budżet jest wstępnie podzielony na trzy cele komunikacji w proporcji:

1. cel - 30%,
2. cel - 30%,
3. cel - 40%.

W zależności od osiągniętych wskaźników budżet roczny i budżet na cele będzie na bieżąco aktualizowany.

Tabela 23 Szacunkowy budżet na działania komunikacyjne IZ, IP i IW (w tys. euro)

2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Suma
70	300	1 000	1 100	1 100	1 100	1 000	250	250	100	6 270

Monitorowanie i ocena działań

Działania komunikacyjne podlegają stałej ocenie i monitorowaniu pod kątem ich jakości, skuteczności osiągania celów komunikacyjnych w dotarciu do grup docelowych. Służą temu m.in. bieżące badania ankietowe, badania jakościowe, analizy użyteczności.

Systematyczne monitorowanie osiągania założonych celów i wskaźników strategii komunikacji jest wykonywane (w odstępie 1-3 miesięcy) przez IK UP. Dodatkowo realizowane jest regularne badanie społeczeństwa polskiego pod kątem oceny wiedzy, świadomości oraz

rozpoznawalności FE. Wyniki badania dostarczają też użytecznych rekomendacji dla dalszego prowadzenia działań komunikacyjnych.

Monitorowaniu i ocenie podlega szereg wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania w tym m.in.:

1. odsetek respondentów dostrzegających wpływ Funduszy Europejskich na rozwój Polski,
2. znajomość celów, obszarów lub działań, na które przeznaczane są FE w Polsce,
3. odsetek mieszkańców Polski uważających, że osobiście korzystają z Funduszy Europejskich.

8. Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Podstawa prawna: art. 94 i 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów

Tabela 14: Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami

Planowane stosowanie art. 94 i 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów	TAK	NIE
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe w ramach priorytetu zgodnie z art. 94 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (jeżeli tak, proszę wypełnić aneks 1)	☐	X
Od momentu przyjęcia, program będzie wykorzystywał refundację wkładu Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami zgodnie z art. 95 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów (jeżeli tak, proszę wypełnić aneks 2)	☐	X

Aneks 1

Wkład Unii w oparciu o stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe i stawki ryczałtowe

Nie dotyczy

Aneks 2

Wkład Unii w oparciu o finansowanie niepowiązane z kosztami

Nie dotyczy

Aneks 3

Wykaz planowanych operacji o znaczeniu strategicznym w wraz z harmonogramem
(art. 22 ust. 3 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów)

Pole tekstowe [2 000]

W Programie przewidziano realizację projektów o znaczeniu strategicznym. Projekty będą wybierane w trybie konkursowym stąd indykatywny charakter wykazu. Na obecnym etapie nie jest możliwe wskazanie nazwy oraz harmonogramu realizacji poszczególnych projektów.

Operacje o znaczeniu strategicznym będą realizowane w następujących obszarach:

1. Wsparcie start-up'ów przez platformy startupowe
2. Adaptacja miast do zmian klimatu
3. Zrównoważona mobilność miejska
4. Ponadregionalne produkty turystyczne

Aneks 4

Plan działania w ramach EFMRA na rzecz poszczególnych regionów najbardziej oddalonych

Nie dotyczy